

Crna Gora

Ministarstvo kapitalnih investicija

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ENERGETSKE EFIKASNOSTI 2019-2021,
ZA 2020. GODINU**

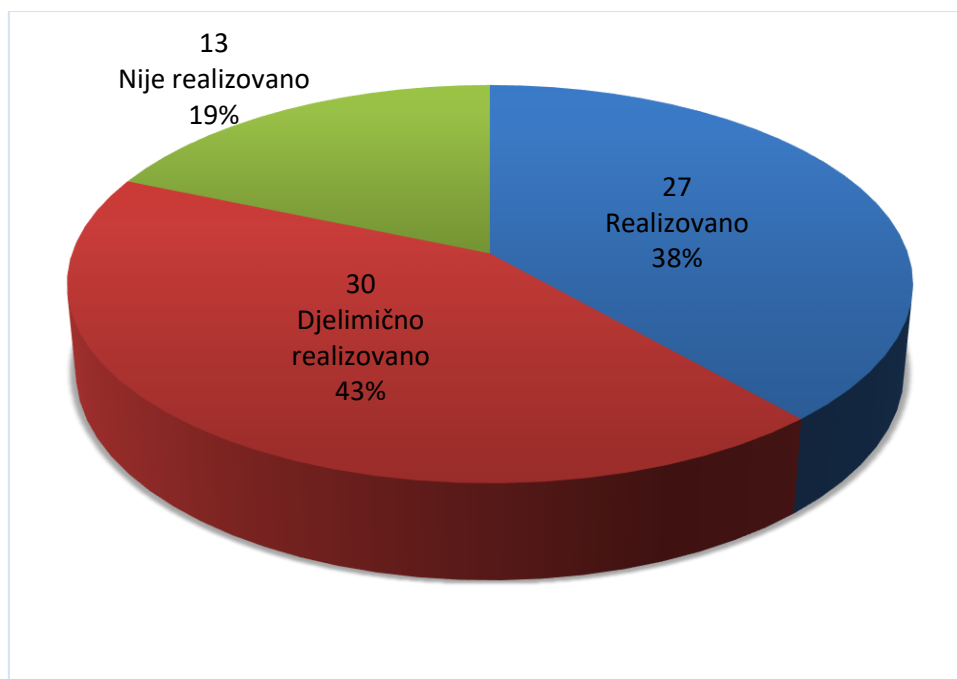
Podgorica, jun 2021. godine

I REZIME

Četvrti Akcioni plan energetske efikasnosti 2019-2021. godina (4. APEE) usvojen je u junu 2019. godine. Plan sadrži jedan operativni cilj (indikativni cilj energetske efikasnosti iskazan kao planirana ušteda energije do kraja 2021. godine) koji je potrebno postići kroz realizaciju mjera energetske efikasnosti podijeljenih u 6 sektora na sljedeći način:

1. Horizontalne EE mjere (6 mjera),
2. EE mjere u zgradama (4 mjere),
3. EE mjere za domaćinstva (2 mjere),
4. EE mjere za javni sektor (4 mjere),
5. EE mjere za sektor komercijalnih usluga i sektor industrije (1 mjera),
6. EE mjere za sektor transporta (2 mjere),
7. EE mjere na strani ponude energije - transformacija, prenos i distribucija (7 mjera).

Realizacija mjera energetske efikasnosti 4. APEE prati se kroz definisane aktivnosti, kojih ukupno ima 70. Od ukupnog broja planiranih aktivnosti za naredni trogodišnji period, u 2020. godini je započeta realizacija 57 aktivnosti, dok preostalih 13 nije realizovano, odnosno realizacija je odložena za 2021. godinu. Od 57 aktivnosti čija realizacija je započeta, uspješno je realizovano 27, a djelimično 30. Grafički prikaz realizacije aktivnosti dat je na Slici 1.

Slika 1: Grafički prikaz realizacija aktivnosti 4. APEE u 2020. godini

Prethodna godina obilježena je u Crnoj Gori, kao i u čitavom svijetu, velikim nepovoljnim uticajem krize izazvane pandemijom COVID-19. Ova kriza je uzrokovala kašnjenje u realizaciji određenog broja aktivnosti planiranih u izvještajnom periodu. Pored toga, zbog rezultata prošlogodišnjih parlamentarnih izbora i tranzicije vlasti, u Crnoj Gori je u prethodnim mjesecima došlo do značajnih organizacionih i kadrovskih promjena. Pomenute okolnosti su takođe u značajnoj mjeri uticale na

dinamiku realizacije planiranih aktivnosti, a time i na nivo ostvarivanja zacrtanih ciljeva u prethodnom periodu.

Prethodno opisani razlozi su doveli do relativno visokog procenta djelimično realizovanih aktivnosti. Dodatno na ovaj procenat utiče i činjenica da je za većinu njih planirana višegodišnja realizacija, odnosno da se puni efekat očekuje u trećoj godini implementacije. Neuspješna realizacija 13 aktivnosti je izazvana nastalom situacijom po pitanju pandemije COVID-19, ali i restrikcijama u budžetu izazvanih ukupnom ekonomskom situacijom. Od 13 nerealizovanih aktivnosti 7 je uslovljeno kašnjenjem finalizacije nacionalnog softvera za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada koji predstavlja osnovu za sve buduće aktivnosti u ovoj oblasti. Preostalih 6 nerealizovanih aktivnosti je vezano za: jačanje okvira za uvođenje energetske efikasnosti u javnim nabavkama, osnaživanje mehanizama podrške za unapređenje energetske efikasnosti u komercijalnom sektoru i sagledavanju ušteda energije kod infrastrukturnih projekata u sektoru saobraćaja, a za čiju realizaciju Ministarstvo kapitalnih investicija treba da obezbijedi odgovarajuću podršku.

Detaljniji tabelarni prikaz realizacije aktivnosti po sektorima dat je u Tabeli 1 u nastavku:

Tabela 1: Prikaz statusa realizacije aktivnosti 4. APEE u 2020. godini

Pregled realizacije aktivnosti po sektorima	Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano
Horizontalne EE mjere	7	10	0
EE mjere u zgradama	9	2	7
EE mjere za domaćinstva	2	3	1
EE mjere za javni sektor	2	9	2
EE mjere za sektor komercijalnih usluga i sektor industrije	0	1	1
EE mjere za sektor transporta	2	1	2
EE mjere na strani ponude energije	5	4	0
Ukupno	27	30	13

Analiza strukture izvora finansiranja i realizacije

Finansiranje mjera 4. APEE je planirano na trogodišnjem nivou sa ukupnom procijenjenom vrijednošću od 211.161.196 € od čega se 193.981.196 € ili oko 92% odnosi na investicije na strani transformacije, prenosa i distribucije energije koji doprinose unapređenju energetske efikasnosti u proizvodnim objektima i smanjenju gubitaka u mreži, dok je preostalih 17.180.000 (8%) planirano za EE mjere u sektorima potrošnje energije. Zbog ovakvog odnosa nivoa ulaganja na strani ponude i potrošnje energije, u cilju sticanja odgovarajuće slike u investicijama u 2020. godini podaci o strukturi finansiranja i izvorima su dati po sektorima prepoznatih 4. APEE. U Tabeli 2 dat je prikaz finansijske realizacije u 2020. godini u odnosu na trogodišnji planski period 2019-2021. godina.

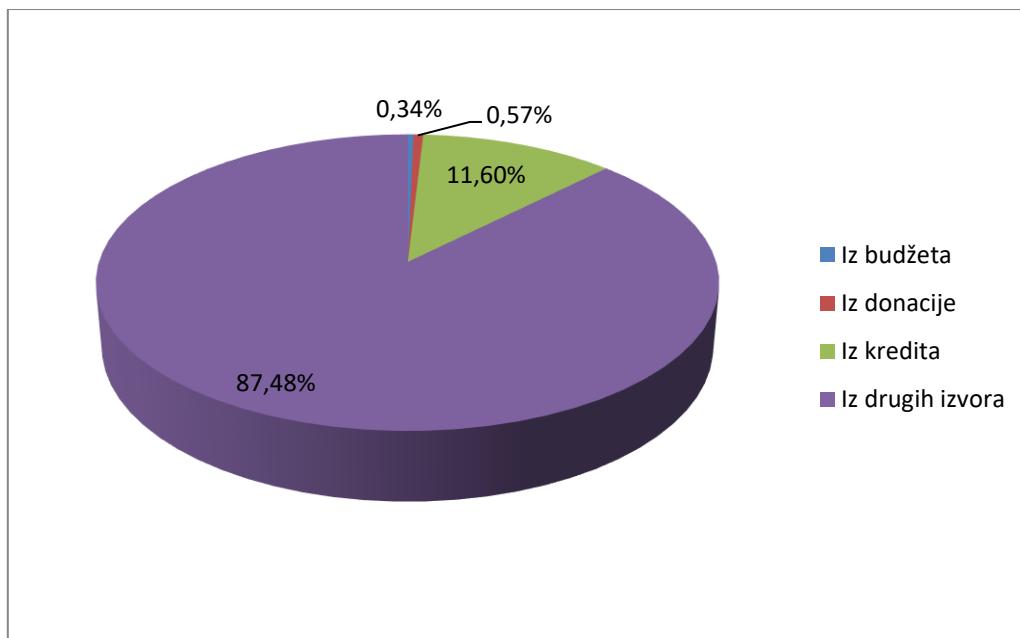
Tabela 2: Prikaz finansijske realizacije 4. APEE u 2020. godini u odnosu na planski period 2019-2021. godina

	Planirano 2019-2021 (€)	Realizovano u 2020 (€)	Realizovano u 2020 (%)
Horizontalne EE mjere	1.480.000,00	111,650.00	7.54%
EE mjere u zgradama	610.000,00	190,000.00	31.15%
EE mjere za domaćinstva	1.310.000,00	128,565.07	9.81%
EE mjere za javni sektor	13.485.000,00	6,953,695.30	51.57%

EE mjere za sektor komercijalnih usluga i sektor industrije	25.000,00	16,000.00	64.00%
EE mjere za sektor transporta	270.000,00	50,000.00	18.52%
EE mjere na strani ponude energije	193.981.196,00	52,369,924.83	27.00%
Ukupno	211.161.196,00	59,819,835.20	28.33%

Evidentno je da je za većinu sektora, a time i planiranih mjera finansijska realizacija na potrebnom nivou u cilju ispunjenja postavljenih ciljeva u trogodišnjem periodu. Za sektor Horizontalnih EE mjera realizacija je na niskom nivou jer se tek u 2021. godini očekuje početak funkcionisanja Eko- fonda. Slično je i za sektor domaćinstava gdje se u 2021. godini očekuje uključanje domaćeg bankarskog sektora u *GEFF-Residential* projekat, čime će se povećati i nivo investicija u mjere energetske efikasnosti.

Po pitanju strukture izvora finansiranja u 2020. godini raspodjela je prikazana na Slici 2. Kao što se može vidjeti dominantan izvor finansiranja (88%) su „drugi izvori“ odnosno, u ovom slučaju, sredstva energetske subjekata (EPCG, CEDIS i CGES) koji vrše ulaganja u svoje infrastrukturne projekte.

Slika 1: Prikaz izvora finansiranja u EE mjere 4. APEE u 2020. godini

Status realizacije ključnih aktivnosti po pojedinačnim sektorima 4. APEE dat je u nastavku, a detaljan prikaz realizacije svih aktivnosti u skladu sa utvrđenim tabelarnim pregledom elemenata neophodnih za njihovo efikasno sprovođenje i praćenje je dat u poglavlju II ovog izvještaja:

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva i realizaciji aktivnosti

Po pitanju glavnih indikatora učinka definisanih po prethodno navedenim sektorima, a koji su relevantni za 2020. godinu važno je istaknuti sljedeće:

- Step en usaglašenosti pravnog okvira u oblasti energetske efikasnosti sa EU pravnim okvirom, shodno obavezama po osnovu članstva u Energetskoj zajednici je 87%;
- Eko-fond je operativan i u 2021. godini se očekuje finansiranje projekata energetske efikasnosti;

- 240 građana je ostvarilo podršku za unapređenje energetske efikasnosti u svojim domaćinstvima;
- Nivo ulaganja u mjere energetske efikasnosti u javnom sektoru u 2020. godini iznosio je 6,9 mil €;
- Glavni grad Podgorica se pozicionirao kao dobar primjer po pitanju razvoja održivog transporta i unapređenje urbane mobilnosti;
- Nivo investicionih ulaganja na strani ponude energije koje doprinose energetske efikasnosti elektroenergetskih postrojenja za 2020. godinu iznosio 52,33 mil. €.

1. Horizontalne mjere

U dijelu horizontalnih mjera u 2020. godini posebna pažnja je bila posvećena unapređenju zakonodavnog i planskog okvira u oblasti energetske efikasnosti.

Ministarstvo kapitalnih investicija je pripremio nacrt izmjena i dopuna Zakona o efikasnom korišćenju energije u cilju njegove harmonizacije sa Regulativom 2017/1369/EU o energetske označavanju proizvoda i Direktivom 2010/31/EU o energetske efikasnosti zgrada. Finalizacija i stavljanje zakon u dalju proceduru se očekuje tokom 2021. godine.

Takođe, Ministarstvo u skladu sa Zakonom o efikasnom korišćenju energije kontinuirano radi na usklađivanju pravnog okvira u oblasti uvođenja zahtjeva eko dizajna i označavanja energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije. U 2020. godini su donesena 2 propisa kojim se uređuje označavanje energetske efikasnosti ventilacionih jedinica i pećnica i napa, kao i 1 propis kojim se uređuju zahtjevi eko dizajna pećnica, ploča za kuvanje i napa.

Po pitanju unaprjeđenja planskog okvira u oblasti energetske efikasnosti važno je pomenuti da je izmjenama i dopunama Zakona o energetici („Sl. list CG“ br.5/16, 51/17 i 82/20) kao ključni strateški dokument u oblasti energetike i energetske efikasnosti uveden Nacionalni energetske i klimatski plan. Aktivnosti na izradi prvog Nacionalnog energetske i klimatske plana su nastavljene uz podršku GIZ-a i u saradnji sa Sekretarijatom energetske zajednice.

I pored situacije sa COVID-19 pandemijom u 2020. godini su intenzivirane aktivnosti na sprovođenju obuka za uvođenje sistema upravljanja energijom (energetskog menadžmenta) u javnom sektoru. Naime, koncept upravljanja energijom u javnom sektoru je značajno unaprijeđen izmjenama i dopunama Zakona iz aprila 2019. godine i Ministarstvo kapitalnih investicija je u saradnji sa Mašinskim fakultetom Univerziteta Crne Gore utvrdilo program obuka za energetske menadžere koji se sastoji od 7 modula. Realizacija programa obuke je otpočela uz podršku Mašinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Prva radionica je održana u decembru 2019. godine, a radionice za naredna 4 modula su održane u toku 2020. godine. Zbog situacije sa pandemijom COVID-19 dio predavanja je organizovan u online formatu.

Pored toga, važno je pomenuti da je u izvještajnom periodu sproveden niz aktivnosti na uspostavljanju Eko fonda i stvoreni su uslovi za početak rada. Realizacija konkretne finansijske podrške planirana je za 2021. godinu.

U 2020. godini, nastavljene su aktivnosti na podizanju svijesti o značaju i efektima primjene mjera energetske efikasnosti. Situacija sa pandemijom COVID-19 je onemogućila realizaciju određenih

planiranih aktivnosti, pa su mnogi događaji održani u online formatu. Pregled ključnih promotivnih aktivnosti je dat u nastavku:

- U martu 2020. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija i Glavni grad Podgorica organizovali su jednodnevni događaj sa ciljem obilježavanja svjetskog Dana energetske efikasnosti u okviru kojeg je građanima dijeljene LED sijalice i promotivni materijal. Sličnu manifestaciju je organizovala i Opština Tivat u okviru koje je podijelila 700 LED sijalica građanima;
- Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), u saradnji sa Vladom Crne Gore i Privrednom komorom Crne Gore organizovalo je drugu po redu međunarodnu konferenciju – „Zeleni dani – Redefinisanje razvoja“ – kroz seriju virtuelnih razgovora 29. i 30. juna 2020. godine. Okupila je više od 400 učesnika iz dvadeset zemalja svijeta. Na konferenciji su razmotreni izazovi i potreba prelaska sa linearnog na model cirkularne ekonomije, nove strategije upravljanja resursima, razvoj novih poslovnih modela, upravljanje inovacijama, ambiciozni klimatski ciljevi i Evropski zeleni dogovor kao mapa puta za postizanje održivosti ekonomije EU, te oporavak sektora turizma u vremenu krize izazvane pandemijom COVID-19;
- Evropska nedjelja mobilnosti obilježena je aktivnostima koje su obuhvatile postavljanje parkinga za bicikla ispred institucija Glavnog grada Podgorice sa ciljem podsticanja građana da za obavljanje svojih redovnih aktivnosti koriste bicikl.
- U oktobru 2020. godine u okviru projekta Akcija za povećanje energetske i vodne efikasnosti usluga vodosnabdijevanja koji finansira Evropska unija u okviru Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora održana regionalna Konferencija o energetske i vodnoj efikasnosti usluga vodosnabdijevanja u prekograničnom području između Bosne i Hercegovine i Crne Gore

2. EE mjere u zgradama

Glavne aktivnosti po pitanju unapređenja okvira za energetske efikasnost zgrada se realizuju u okviru podrške Vlade Republike Njemačke, preko KfW banke, a koje se odnose na izradu softvera za energetske sertifikovanje zgrada, kao i inventara zgrada u Crnoj Gori u cilju obezbjeđenja uslova za određivanje energetske klase.

U 2019. godini je izvršeno prikupljanje podataka i finalizovan je proces izrade inventara zgrada i definisanja referentnih zgrada, a na osnovu kojeg su u 2020. godinu započete aktivnosti na definisanju minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti.

Prva funkcionalna verzija softvera za proračun energetske karakteristika zgrada (MEEC — Montenegrin Energy Efficiency Certification) je finalizovana u novembru 2020. godine i dostupna je za preuzimanje (www.meec.me). Metodologija proračuna energetske karakteristika je bazirana na standardu DIN V 18599 sa određenim prilagođavanjima crnogorskom zakonodavstvu (podaci o klimi, korisnički profili, biblioteka sa građevinskim materijalima, faktori konverzije itd.). Dio koji još uvijek nije završen u softveru odnosi se na sertifikate o energetske karakteristikama (referentne vrijednosti, energetske klase, raspored EPC, itd.) i biće dodat čim se završi analiza troškovno-optimalnih nivoa. Proces energetske sertifikacije zgrada je planiran za 2021., nakon obuke ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda za upotrebu novog softvera.

Sa realizacijom preostalih aktivnosti 4. APPEE po pitanju unapređenja okvira za energetske efikasnost zgrada (obuke ovlaštenih lica na novom softveru za energetske sertifikovanje zgrada, uspostavljanje sistema kontrole izdatih sertifikata, pilot sertifikovanje objekata u Crnoj Gori i dr.), koje su planirane za 2020. godinu se kasni i dalja dinamika zavisi od izrade softvera za energetske sertifikovanje zgrada.

3. EE mjere za domaćinstva

Podrška domaćinstvima za unapređenje energetske efikasnosti obezbijedena je kroz treću fazu programa "Energetski efikasan dom", za čiju realizaciju su obezbijedena sredstva, iz budžeta Crne Gore u iznosu od 200.000 €, a koja su bila namijenjena za subvenciju kamate za kredite za:

- kupovinu i ugradnju sistema za grijanje na moderne oblike biomase (pelet, briket);
- kupovinu i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje objekta,
- kupovinu i ugradnju multisplit sistema za grijanje/hlađenje objekta,
- ugradnju termoizolacije na fasadi stambenog objekta,
- ugradnju energetski efikasne fasadne stolarije,
- kupovinu i ugradnju fotonaponskih sistema uz primjenu razmjene na mjestu konekcije.

U okviru Programa, građani su u prilici da apliciraju za beskamratne kredite do maksimalnog iznosa do 10.000 eura, sa periodom otplate do 6 godina, za sprovođenje prethodno navedenih mjera energetske efikasnosti u svojim domaćinstvima.

U periodu oktobar-decembar 2020. godine partnerske banke su odobrile 240 kredita za građane za implementaciju mjera energetske efikasnosti u okviru Programa. Ukupan iznos investicije u mjere energetske efikasnosti za 240 domaćinstava iznosi 881.880,51 eura, a ukupan iznos kamata i naknada koji je pokriven iz Budžeta Crne Gore 128.565,07 eura.

Pored toga EBRD banka je realizovala pripremne aktivnosti na uključivanju CKB banke u Crnoj Gori u projekat *GEFF-Residential* kroz koji bi se obezbijedila održivija finansijska podrška domaćinstvima na investiranju u mjere energetske efikasnosti. CKB banka je aktivirala liniju za građane za podršku implementaciji mjera energetske efikasnosti u januaru 2021. godine.

4. EE mjere za javni sektor

U 2020. godini nastavljena je realizacija namjenskih projekata energetske efikasnosti koji se finansiraju po osnovu zajmova kod međunarodnih banaka u koordinaciji Ministarstva kapitalnih investicija:

1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori (MEEP)

U okviru prve faze projekta (MEEP1), koja se završila u martu 2018., energetski je unaprijeđeno 25 javnih objekata (devet obrazovnih i 16 zdravstvenih). Sredstva za drugu fazu projekta (MEEP2) obezbijedena su kreditom od strane Međunarodne banke za obnovu i razvoj u iznosu od 6 miliona eura. Druga faza projekta započela je 1. IX 2018. i trajaće do 31. XII 2023. Predmet MEEP 2 projekta je poboljšanja energetske karakteristika novih 20 zdravstvenih objekata, a radiće se na uspostavljanju:

- monitoring sistema za praćenje potrošnje energije i nivoa komfora u zdravstvenim objektima i

- održivog sistema finansiranja projekata energetske efikasnosti u javnom sektoru. Održivi sistem finansiranja, omogućiće da se nakon realizacije druge faze projekta, radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti u ostalim zdravstvenim objektima, finansiraju iz ušteta koje se ostvaruju u adaptiranim zdravstvenim objektima.

Od početka realizacije MEEP 2, ukupno je adaptirano 5 zdravstvenih objekata, i to: domovi zdravlja u Rožajama, Beranama, Plavu i Ulcinju i Opšta bolnica u Baru.

U okviru MEEP 2, u 2020. godini su sprovedene sljedeće aktivnosti:

- Završena je adaptacija objekata: Dom zdravlja Ulcinj i Opšta bolnica Bar. Vrijednost izvedenih radova je 1.641.695,30 eura, od čega je za Dom zdravlja Ulcinj utrošeno 540.370,49 eura, a za Opštu bolnicu Bar 1.101.324,81 eura.
- U junu 2020. godine započeto je izvođenje radova na objektima: Specijalna bolnica Risan, Specijalna bolnica Dobrota i Dom zdravlja Tivat. Vrijednost radova za navedene objekte je 1.149.745,89 eura. Završetak radova planiran za april 2021. godine.
- Započet je postupak izbora izvođača radova za adaptaciju 3 zdravstvena objekta, i to: Dom zdravlja Mojkovac, Dom zdravlja Danilovgrad i Opšta bolnica Nikšić. Predviđena sredstva za radove na adaptaciji su u visini od 1.134.463,86 eura, od čega je iz kredita IBRD predviđeno 404.463,86 eura (budžet MEEP 2), a iznos od 730.000,00 eura je predviđen iz sredstava kapitalnog Budžeta Crne Gore.
- angažovan konsultant za izradu dugoročnog mehanizma održivog finansiranja projekata energetske efikasnosti.

2. Program energetske efikasnosti u javnim zgradama – faza II (EPPB II)

Druga faza „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama” se realizuje po osnovu Ugovora o kreditu, Ugovora finansijskom doprinosu i Posebnog ugovora, koji su potpisani sa KfW bankom, u decembru 2014. Za potrebe implementacije projekta obezbjeđena su sredstva od KfW banke u iznosu od 22,274 mil eura (20 mil eura kredit + 2,274 mil eura donacija). Takođe, planiran je i sopstveni doprinos u iznosu od 1,3 mil eura.

Drugom fazom „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama” obuhvaćena je primjena mjera energetske efikasnosti u odabranim obrazovnim i socijalnim ustanovama i administrativnim objektima, kao i primjena pratećih mjera, koje obuhvataju podršku u ispunjavanju obaveza proisteklih iz Zakona o efikasnom korišćenju energije. Implementacija druge faze je započela januara 2015, dok je završetak planiran za avgust 2021.

Cilj programa je unapređenje energetske karakteristika objekta, kako bi se obezbijedila potrošnja energije od najviše 150 kWh/m² za objekte na sjeveru, 125 kWh/m² za objekte u centralnoj zoni i 100 kWh/m² za objekte na jugu Crne Gore. Ciljna grupa programa su učenici, nastavno i ostalo osoblje u obrazovnim ustanovama, zaposleni u administrativnim objektima i korisnici i zaposleno osoblje u socijalnim ustanovama.

U 2020. godini sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- U 2020. godini radovi su izvođeni na primjeni mjera energetske efikasnosti u zgradi državnih organa na Rimskom trgu u Podgorici, a sve u skladu sa Planom rekonstrukcije službenih zgrada

za periodu 2020-2022., što predstavlja obavezu proizašlu iz zakona o efikasnom korišćenju energije. Vrijednost izvedenih radova iznosi 5,3 mil eura, a rok za završetak je februar 2021. godine;

- U toku je izvođenje radova na rekonstrukciji JPU „Naša radost“, gdje je vrijednost ugovora 2,197 mil eura, dok je rok za završetak jul 2021.;
- Sprovedene su pripremne aktivnosti na uspostavljanju Centralnog informacionog sistema za monitoring potrošnje energije i vode u javnom sektoru. U septembru 2020. godine finalizovana procedura za izbor konsultanta za realizaciju ovog posla i odabrana firma Alarm automatika (Hrvatska).
- Finalizovana prva verzija softvera za proračun energetske karakteristika zgrada.

3. Unaprjeđenje energetske efikasnosti u javnim zgradama (EIII)

Projekat pod nazivom „Unaprjeđenje energetske efikasnosti u javnim zgradama“ se realizuje po osnovu Ugovora o kreditu i Ugovora o grantu, potpisanim sa KfW bankom, u decembru 2019. i Posebnog ugovora, potpisanog u avgustu 2020.

Za potrebe implementacije projekta obezbijeđena su sredstva iz kredita KfW banke u iznosu od 45 miliona eura, iz donacije Evropske unije (WBIF_REEP Plus) u iznosu od 4,5 miliona eura. Takođe, planiran je i sopstveni doprinos u iznosu od 10 miliona eura.

Cilj projekta je poboljšanje energetske efikasnosti u odabranim administrativnim zgradama, obrazovnim i socijalnim ustanovama, kao i podrška u ispunjavanju obaveza propisanih Zakonom o efikasnom korišćenju energije, a koje su proizašle iz EU direktiva. Osim navedenog, smatra se da će postizanje cilja projekta doprinijeti smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte i postizanju planiranog nacionalno određenog doprinosa (INDC/ PNOD). Takođe, očekuje se i pozitivan uticaj na upošljavanje domaćih građevinskih i konsultantskih firmi, što treba da doprinese održavanju kontinuiteta njihovih prihoda, kao i očuvanju postojećih i stvaranju novih radnih mjesta.

U 2020. godini sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Ugovorena priprema Detaljnih energetske pregleda;
- Tenderski postupak za odabir Konsultanta na implementaciji projekta je u toku.

Takođe treba pomenuti aktivnosti jedinica lokalnih samouprava na implementaciji mjera energetske efikasnosti u javnim komunalnim preduzećima po pitanju uvođenja efikasnih rješenja u sistemima javne rasvjete i sistema vodosnabdijevanja. Na osnovu dostavljenih podataka evidentirani su projekti u objektima u nadležnosti Glavnog grada Podgorice, Opštine Herceg Novi i Opštine Pljevlja i to:

- U Podgorici je okviru projekta modernizacije javne rasvjete – faza II izvršena je zamjena i ugradnja 2.000 zastarelih i neefikasnih svjetiljki novim LED svjetiljkama. Nakon realizacije ove faze projekta pokrivenost LED rasvjetom se povećala na oko 80%;
- Glavni grad Podgorica je započeo realizaciju pilot projekta za smanjenje gubitaka u vodovodnom sistemu. Cilj projekta je povećanje efikasnosti sistema vodosnabdijevanja i stvaranje ušteda na svim poljima kroz smanjenje gubitaka. Oblast koja je obuhvaćena pilot projektom odnosi se na

područje Donje Gorice, Donjih Kokota, kao i naselja Beri, Farmaci, Lekići i Grbavci. Usljed situacije sa COVID-19 virusom niz započetih aktivnosti je usporen ili obustavljen u 2020. godini.

- U Opštini Herceg Novi izvršeno je postavljanje 282 stuba sa modernom LED rasvjetom koja ispunjava najsavremenije standarde u pogledu energetske efikasnosti;
- Uz tehničku podršku UNDP-a urađen je detaljan energetski pregled i inventar sistema javne rasvjete u opštini Pljevlja i pripremljen je predmjer i predračun rekonstrukcije i modernizacije uz procijenjenu uštedu u električnoj energiji i projekciju smanjenja CO2.
- Na inicijativu Opštine Pljevlja Uz podršku UNDP-ja urađeni su energetski pregledi 5 stambenih zgrada u Pljevljima.

5. EE mjere za sektor komercijalnih usluga i sektor industrije

Ministarstvo za ekonomski razvoj je u okviru projekta IPA 2014 "Unapređenje poslovnog okruženja i konkurentnosti privatnog sektora u Crnoj Gori (BESME)", obezbijedilo tehničku podršku za izradu odgovarajuće analize potencijala preduzeća na nivou sektora prerađivačke industrije za unapređenje energetske efikasnosti sa odgovarajućim preporukama za implementaciju.

Na osnovu sprovedene analize konsultant je u junu 2020. godine sačinio Izveštaj kojim je obuhvaćeno 12 preduzeća iz sektora prerađivačke industrije, za koje je pripremljena procjena potencijala i predlog mjera za unapređenje energetske efikasnosti.

Sredstava za implementaciju podrške za konkretne projekte nijesu obezbijeđena u okviru BESME projekta zbog situacije sa COVID-19 pandemijom.

6. EE mjere za sektor transporta

U 2020. godini nastavljena je realizacija aktivnosti u sektoru transporta kako u dijelu izrade analiza i studija na lokalnom nivou tako i na implementaciji demonstrativnih pilot projekata. Realizacija svih aktivnost je snažno podržana od strane donatora i međunarodnih organizacija (UNDP, GIZ I dr.). Najvažnije realizovane aktivnosti su:

- Glavni grad Podgorica je u februaru 2020. godine donio Plan održive urbane mobilnosti (SUMP). Planom se definišu mjere kojima se obezbjeđuje održiva mobilnost, pristupačnost, dostupnost i drugi elementi od značaja za unapređenje sektora saobraćaja u Glavnom gradu,
- U okviru akcije pod nazivom „Podgorica na dva točka“ Glavni grad Podgorica je realizovao program subvencija za bicikla i električne trotinete u vrijednosti 50.000 €.
- Evropska nedjelja mobilnosti obilježena je aktivnostima koje su obuhvatile postavljanje parkinga za bicikla ispred institucija Glavnog grada Podgorice sa ciljem podsticanja građana da za obavljanje svojih redovnih aktivnosti koriste bicikl.
- Realizovana je pilot projekat kupovine elektronske vozne karte, koja predstavlja jedinstvenu voznu kartu koja omogućava korišćenje više priložnika u različitim vremenskim periodima. Usluga elektronske vozne karte je aktivna od 24. juna 2020. godine.
- Uveden je mobilna aplikacija „KlikBus“ koja građanima olakšava upotrebu linijskog gradskog i prigradskog prevoza. Putem navedene aplikacije omogućeno je paćenje autobusa u realnom vremenu, pregled reda vožnje, stajališta, kupovina karata i korišćenje elektronske karte;

7. EE mjere na strani ponude energije - transformacija, prenos i distribucija

U dijelu unapređenja energetske infrastrukture, nastavljena je rekonstrukcija i modernizacija HE Piva i Perućica, a ujedno su nastavljene i aktivnosti na rekonstrukciji malih HE u vlasništvu EPCG. Investiciona ulaganja u proizvodne objekte u 2020. godini su bila na nivou 4,5 mil. €.

Od strane CGES-a je nastavljeno sa realizacijom projekata razvoja prenosne mreže i unapređenje njene eksploatacije. U 2020. godini investiciona ulaganja su iznosila 15,2 mil. €.

Investiciona ulaganja u projekte razvoja distributivne mreže i unapređenje njene eksploatacije, koja realizuje CEDIS, u 2020. godini su iznosila 32,6 mil. € i odnosila su se na projekte izgradnje i rekonstrukcije primarne i sekundarne distributivne mreže, projekte upravljanja i automatizacije distributivne mreže i projekte razvoja koncepcije distributivne mreže i uvođenja savremenih sistema mjerenja i „smart grid“ rešenja. Takođe, u 2020. godini nastavljena je ugradnja brojila u okviru III faze AMM projekta. Do kraja 2020. godine, oko 80,86% ukupnog broja brojila aktivnih potrošača u Crnoj Gori je pokriveno savremenim sistemom mjerenja (AMM).

II TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE NA KRAJU PRVE GODINE SPROVOĐENJA (ZA 2020. GODINU)

U Tabeli 1 je dat prikaz elemenata neophodnih za efikasno sprovođenje i praćenje pojedinačnih aktivnosti definisanih u okviru EE mjera 4. APEE.

Tabela 3: Pregled elemenata neophodnih za efikasno sprovođenje i praćenje pojedinačnih aktivnosti iz 4. APEE

OPERATIVNI CILJ											
Indikativni cilj energetske efikasnosti											
(planirana ušteda energije do kraja 2021. godine u iznosu 19,64 ktoe)											
Indikator			Početna vrijednost (2019)			Prelazna vrijednost (2020)			Ciljna vrijednost (2021)		
Nivo postignutih ušteda energije za period 2019-2021. godina			0 ktoe (nulta vrijednost)			Nivo ušteda energije se utvrđuje na trogodišnjem nivou te nije moguće odrediti prelaznu (godišnju) vrijednost.			19,64 ktoe (100% ostvarenje indikativnog cilja)		
HORIZONTALNE EE MJERE											
Indikator učinka 1: Stepenn usaglašenosti pravnog okvira u oblasti energetske efikasnosti sa EU pravni okvirom, shodno obavezama po osnovu članstva u Energetskoj zajednici			Početna vrijednost (2019): 75%			Prelazna vrijednost (2020): 87%			Ciljna vrijednost (2021): 100%		
Indikator učinka 2: Eko-fond funkcionalan i uspostavljeni mehanizmi podrške za projekte energetske efikasnosti			Početna vrijednost (2019): Obezbijeđeni osnovni preduslovi za uspostavljanje Eko-fonda			Prelazna vrijednost (2020): Eko-fonda je operativan i u 2021. godini se očekuje finansiranje projekata energetske efikasnosti			Ciljna vrijednost (2021): Obezbijeđena finansijska podrška za realizaciju projekata energetske efikasnosti u iznosu 200.000 €		
<i>EE mjera</i>	<i>Aktivnosti za realizaciju mjere</i>	<i>Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda</i>	<i>Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)</i>	<i>Sredstva planirana (€)</i>	<i>Sredstva realizovana (€)</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Preporuke za naredni period sprovođenja</i>
H.1: Razvoj osnovnog legislativnog, regulatornog i institucionalno	1) Izmjene i dopune Zakona o efikasnom korišćenju energije	IO1: Zakon u potpunosti usklađen sa Regulativom 2017/1369/EU o	MKI	II 2020	I 2021	AAA	IV 2021 Kašnjenje u izradi zakona uslovljeno	5.000 5.000	1.000 0,00	budžet MKI donacija (GIZ)	Izmjene i dopune zakon o efikasnom korišćenju energije u

g okvira za EE u Crnoj Gori		energetskom označavanju proizvoda i Direktivom 2010/31/EU o energetske efikasnosti zgrada Ostvarena vrijednost 2020: Pripremljen nacrt izmjena i dopuna Zakona o efikasnom korišćenju energije čija finalizacija i stavljanje u dalju proceduru se očekuje tokom 2021. godine					situacijom sa COVID-19 virusom i izmjenama u organizaciji državne uprave				dijelu usklađivanja sa Direktivom 2010/31/EU o energetske efikasnosti zgrada planirane nakon finalizacije inventara zgrada i nacionalnog softvera za sertifikovanje zgrada
	2) Dalje donošenje podzakonskih akata, radi njihovog usklađivanja sa Zakonom i zahtjevima inoviranih EU direktiva/ regulativa	IO1: Propisi doneseni u skladu sa PPCG-om Ostvarena vrijednost 2020: Donesena 3 nova propisa u oblasti energetske efikasnosti na osnovu Zakona o efikasnom korišćenju energije	MKI	I 2019	IV 2021			5.000 15.000	2.000 1.000	budžet MKI donacija (GIZ i EBRD)	Za 2021. godinu planirati nastavak aktivnosti na donošenju propisa u skladu sa ažuriranim PPCG-om
	3) Dalje jačanje kapaciteta za sprovođenje Zakona (Ministarstvo kapitalnih investicija,	IO1: Broj zaposlenih u Ministarstvu kapitalnih investicija na poslovima	MKI, organi državne uprave, JLS	I 2019	IV 2021			0,00	0,00		Za 2021. godinu obezbijediti odgovarajuće kapacitete u Ministarstvu kapitalnih

	jedinice lokalnih samouprava)	<p>energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Broj stalno zaposlenih u Ministarstvu kapitalnih investicija na poslovima energetske efikasnosti nije izmijenjen.</p> <p>IO2: Broj imenovanih energetske menadžera</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Broj imenovanih energetske menadžera/kontakt osoba za energetske iz 2019. godine ostao nepromijenjen (21 za JLS i 10 za državne organe)</p>								<p>investicija neophodne za uspješnu implementaciju Zakona o efikasnom korišćenju energije naročito u dijelu upravljanja energijom u javnom sektoru i sertifikovanja energetske karakteristika zgrada</p>
4)	Uspostavljanje inspekcije za energetske efikasnost u Upravi za inspekcije poslove	<p>IO1: Imenovan inspektor za energetske efikasnost</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona</p>	UIP, MKI	III 2019	I 2020		IV 2021	0,00	0,00	<p>Nastaviti sa aktivnostima na zapošljavanju inspektora za energetske efikasnost.</p>

		o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG“ 25/19) stvoren zakonski preduslov za imenovanje inspektora za energetska efikasnost u okviru Uprave za inspekcijske poslove. Nije bilo konkretnih aktivnosti po ovom pitanju u 2020. godini, a što je bilo uslovljeno otežanim zapošljavanjem kako zbog restrikcija u budžetu zbog COVID-19 situacije, kao i ograničenja usljed održavanja parlamentarnih izbora.					e Uprave za inspekcijske poslove i sprovođenje odgovarajućeg konkursa, a što zahtijeva dodatno vrijeme.				
H.2: Donošenje planskih dokumenata za EE	1) Donošenje novog trogodišnjeg Plana rekonstrukcije službenih zgrada u državnoj svojini za period 2020-2022	IO1: Usvojen plan rekonstrukcije službenih zgrada u državnoj svojini za period 2020-2022	MKI	III 2019	IV 2019			5.000,00	0,00	budžet MKI	Plan donesen u decembru 2019. godine. Preduslovi za realizaciju aktivnosti predviđenih Planom rekonstrukcije službenih zgrada u državnoj svojini

										obezbijeđeni u okviru EEPB projekta.
2)	Unapređenje procesa planiranja kroz uspostavljanje specijalizovanih obuka za upravljanje energijom (povezano sa mjerom P.4)	<p>IO1: Broj obuka na temu planiranja u oblasti energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U okviru programa obuke za upravljanje energijom ustanovljen posebni modul koji se bavi planiranjem mjera energetske efikasnosti, a čija realizacije u praksi je planiran za 2021. godinu.</p>	MKI, organi državne uprave, JLS	I 2019	IV 2021		5.000,00 10.000,00	Uključeno u sredstva prikazana za mjeru P.4	budžet MKI donacija (GIZ)	Nastaviti sa realizacijom modula obuke za upravljanje energijom na temu planiranja mjera energetske efikasnosti.
3)	Donošenje programa energetske efikasnosti od strane jedinica lokalnih samouprava	<p>IO1: Broj donesenih programa za unapređenje energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG“ 25/19) unaprijeđen zakonski okvir u dijelu obaveza planiranja u</p>	JLS	I 2019	IV 2021		0,00	0,00		Intenzivirati aktivnosti na jačanju kapaciteta JLS na izradi planskih dokumenata za energetske efikasnost, naročito trogodišnjih programa za unapređenje energetske efikasnosti (mjera H.1).

		oblasti energetske efikasnosti od strane JLS. U 2020. godini ni jedan novi program za unapređenje energetske efikasnosti JLS nije dostavljen Ministarstvu.								
4)	Donošenje planova za poboljšanje energetske efikasnosti od strane snabdjevača energijom i distributera energenata	IO1: Nivo ulaganja u unapređenje energetske efikasnosti od strane snabdjevača energijom i distributera energenata Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG“ 25/19) unaprijeđen zakonski okvir u dijelu obaveza planiranja u oblasti energetske efikasnosti od strane snabdjevača energijom i distributera energenata. U 2020. godini nije donesen ni jedan novi program za	Snabdjevači energijom i distributeri energenata	I 2019	IV 2021		0,00	0,00		Intenzivirati komunikaciju sa snabdjevačima energijom i distributerima energenata u cilju konkretizacije aktivnosti na realizaciji zakonskih obaveza po pitanju planiranja/ realizacije mjera energetske efikasnosti kod krajnjih potrošača.

		unapređenje energetske efikasnosti od strane ovih subjekata, a što je bilo uslovljeno složenom situacijom usled pandemije COVID-19 virusa.									
5)	Izrada predloga Nacionalnog energetskog i klimatskog plana (NECP)	<p>IO1: Pripremljen predlog Nacionalnog energetskog i klimatskog plana</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Nacionalni energetski i klimatski plan uveden kroz izmjene i dopune Zakona o energetici kao ključni strateški dokument u oblasti energetike.</p> <p>Nastavljene aktivnosti na izradi NECP-a u okviru projekta GIZ CDCPIII. Finalizacija nacrtu dokumenta planirana za mart 2021. godine.</p>	MKI, MEPPU	I 2019	IV 2020		II 2022	100.000	70.000	donacija (GIZ CDCP III)	Intenzivirati aktivnosti na izradi NECP-a u cilju ispunjavanja preuzetih obaveza prema Energetskoj zajednici.
							U saradnji sa donatorima potrebno je obezbijediti dodatnu podršku za izradu NECP-a i Strateške procjene uticaja.				
							Procedura donošenja NECP-a kao ključnog planskog dokumenta za oblast energetike zahtijevaće dodatno vrijeme i njegovo donošenje se ne očekuje prije II kvartala 2022 godine.				

H.3: Uspostavljanje održivog modela financiranja projekata energetske efikasnosti kroz Eko fond	<p>U 2019. godini biće finalizovane aktivnosti na uspostavljanju Eko-fonda i stvoreni uslovi za početak rada. Društvo će početi sa radom danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata. Nakon uspostavljanja Eko-fonda, u implementacionom periodu 4. APEE, sprovedeće se aktivnosti na uspostavljanju odgovarajućih programa podrške za projekte koji doprinose unapređenju energetske efikasnosti.</p>	<p>IO1: Eko-fond operativan</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Ispunjeni svi preduslovi za funkcionisanje Eko fonda</p> <p>IO2: Obezbijedeni nivo finansijske podrške za realizaciju projekata energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Realizacija konkretne finansijske podrške planirana za 2021. godinu.</p>	<p>MEPPU, MKI, Eko-fond</p>	<p>I 2019</p> <p>III 2020</p>	<p>IV 2019</p> <p>IV 2021</p>			<p>10.000</p> <p>50.000</p> <p>1.150.000</p>	<p>5.000</p> <p>10.000</p> <p>0,00</p>	<p>budžet MEPPU</p> <p>donacija (UNDP i drugi potencijalni donatori)</p> <p>sopstvena sredstava Eko fonda - projekcija za 2 godine</p>	<p>Nakon početka rada Eko-fonda intezivirati aktivnosti na uspostavljanju projekata podrške unapređenju energetske efikasnosti kako bi se postigli potrebni efekti u 2021. godini</p>
H.4: Info kampanja za unapređenje EE	<p>U periodu implementacije 4. APEE MKI će posvetiti posebnu pažnju promovisanje energetske efikasnosti u sljedećim oblastima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Označavanje energetske efikasnosti i uvođenje zahtjeva eko dizajna za 	<p>IO1: Broj pripremljenih kampanja sa ciljem promocije konkretnih tema u oblasti energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Realizovano više događaja sa ciljem promocije energetske efikasnosti:</p>	<p>MKI, JLS, PKCG, NVO sektor, donatori, tržišni akteri i dr.</p>	<p>I 2019</p>	<p>IV 2021</p>			<p>30.000</p> <p>30.000</p>	<p>3.500</p> <p>4.000</p>	<p>budžet MKI</p> <p>donacija (UNDP, GIZ)</p>	

	<p>proizvode koji utiču na potrošnju energije,</p> <p>- Sertifikovanje energetske karakteristika zgrada i vršenje energetske pregleda zgrada, kao i redovnih energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju.</p> <p>U okviru promotivnih aktivnosti koje će sprovesti GIZ ORF-EE u narednom periodu važno je pomenuti dva projekta na koje su ciljane grupe parlamentarci i parlamentarno osoblje:</p> <p>1. Regionalna saradnja i unapređenje kapaciteta parlamentara ca jugoistočne Evrope na temu energetske efikasnosti i zaštite klime,</p>	<p>- U martu 2020. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija i Glavni grad Podgorica organizovali su jednodnevni događaj sa ciljem obilježavanja svjetskog Dana energetske efikasnosti u okviru kojeg je građanima dijeljene LED sijalice i promotivni materijal. Sličnu manifestaciju je organizovala i Opština Tivat u okviru koje je podijelila 700 LED sijalica građanima;</p> <p>- Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), u saradnji sa Vladom Crne Gore i Privrednom komorom Crne Gore organizovalo je drugu po redu međunarodnu konferenciju – „Zeleni dani – Redefinisanje razvoja“- kroz seriju virtualnih razgovora 29. i 30. juna 2020. godine.</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>2. Unapređenje kapaciteta parlamentara ca jugoistočne Evrope na teme održive urbane mobilnosti.</p> <p>Oba projekta traju do aprila 2020. godine i imaju za cilj da parlamentarce u regionu kroz sticanje novih znanja u oblastima EE i održivog urbanog planiranja, povežu i usmjere na kreiranje zajedničkih inicijativa. U Crnoj Gori partner na ovim projektima je Škola političkih studija (NVO Građanska alijansa).</p>	<p>Okupila je više od 400 učesnika iz dvadeset zemalja svijeta. Na konferenciji su razmotreni izazovi i potreba prelaska sa linearnog na model cirkularne ekonomije, nove strategije upravljanja resursima, razvoj novih poslovnih modela, upravljanje inovacijama, ambiciozni klimatski ciljevi i Evropski zeleni dogovor kao mapa puta za postizanje održivosti ekonomije EU, te oporavak sektora turizma u vremenu krize izazvane pandemijom COVID-19;</p> <p>– Evropska nedjelja mobilnosti obilježena je aktivnostima koje su obuhvatile postavljanje parkinga za bicikla ispred institucija Glavnog grada Podgorice sa ciljem podsticanja građana da za</p>									
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>obavljanje svojih redovnih aktivnosti koriste bicikl.</p> <p>– U oktobru 2020. godine u okviru projekta Akcija za povećanje energetske i vodne efikasnosti usluga vodosnabdijevanja finansira Evropska unija u okviru Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora održana regionalna Konferencija o energetske i vodnoj efikasnosti usluga vodosnabdijevanja u prekograničnom području između Bosne i Hercegovine i Crne Gore</p>									
H.5: Jačanje edukacije i sprovođenje stručnih obuka u oblasti EE	1. Uspostavljanje mehanizama podrške u cilju jačanja kapaciteta stručnih lica za vršenje energetske pregleda shodno Zakonu o efikasnom korišćenju energije	<p>IO1: Broj stručnih lica koji je uspješno završio obuku za vršenje energetske pregleda</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju</p>	MKI, Univerzitet Crne Gore	I 2019	IV 2021			10.000	0,00	budžet MKI	Početak realizacije obuka za stručna lica za vršenje energetske pregleda je vezan za finalizaciju nacionalnog softvera za sertifikovanje energetske

		energije („Sl. list CG“ 25/19) izvršena je upodobljavanje uslova/kriterijuma za ovlašćena lica za vršenje energetske pregleda. U 2020. godini nijesu organizovane obuke za ova stručna lica.									<p>karakteristika zgrada (mjera B.3).</p> <p>Intenzivirati komunikaciju sa potencijalnim izvođačima ove vrste obuka u Crnoj Gori (fakulteti, stručne organizacije i dr.)</p>
2. Uspostavljanje održivih programa obuka za jačanje kapaciteta stručnih lica za energetske menadžment u cilju ispunjavanja obaveza iz Zakona o efikasnom korišćenju energije	<p>IO1: Broj lica koji je uspješno završio obuku za energetske menadžment</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Uspostavljen program obuke za energetske menadžment u saradnji sa Mašinskim fakultetom univerziteta Crne Gore, koji se sastoji od 7 modula. Realizacija četiri modula sprovedena u 2020. godini, kojima je prisustvovalo u prosjeku 20 polaznika. Zbog situacije sa</p>	MKI, Univerzitet Crne Gore	I 2019	IV 2021		20.000	7.150 8.000	budžet MKI donacija GIZ	Realizovati preostali modul obuke za upravljanje energijom		

		pandemijom COVID-19 dio predavanja organizovan u online formatu.									
	3. Uvođenje teme energetske efikasnosti u nastavne programe i planove na svim nivoima obrazovanja	<p>IO1: Broj ustanova koje realizuju nastavne programe i planove sa temom energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Otpočeo novi program postdiplomskih studija u oblasti energetske efikasnosti na Mašinskom fakultetu Crne Gore.</p>	MKI, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo nauke, Univerzitet Crne Gore, Centar za stručno obrazovanje	I 2019	IV 2021			0,00	0,00	Mašinski fakultet je započeo program postdiplomskih studija u oblasti energetske efikasnosti u saradnji sa Građevinskim fakultetom	
H.6: Uvođenje regulatornog okvira za eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije	1. Dalji razvoj regulatornog okvira za eko dizajn donošenjem pravilnika kojim se utvrđuju zahtjevi eko dizajnu za pojedine grupe proizvoda u skladu sa PPCG	<p>IO1: Propisi doneseni u skladu sa PPCG-om</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Donesen 1 propis kojim se reguliše uvođenje zahtjeva eko dizajna za pećnice i nape</p>	MKI	I 2019	IV 2021			5.000	1.000	budžet MKI	Nastaviti sa donošenjem propisa u oblasti eko dizajna u skladu sa PCG-om.
								5.000	0	donacija (GIZ)	

	2. Dalje jačanje kapaciteta tržišne inspekcije za uspješnu primjenu donesenih i novih propisa na tržištu, praćenje stanja i izvještavanja od strane relevantnih tržišnih aktera (na način određen u relevantnim propisima)	IO1: Broj održanih obuka za tržišne inspektore u cilju primjene propisa Ostvarena vrijednost 2020: U 2020. godini pripremljena obuka za tržišnu inspekciju po pitanju primjene pravilnika u oblasti eko dizajna veš mašina, a čije održavanje je planirano za početak 2021. godine. Ministarstvo kapitalnih investicija kroz redovnu komunikaciju sa tržišnom inspekcijom i akterima na tržištu doprinosi procesu implementacije donesenih propisa.	MKI, Uprava za inspekcijske poslove (tržišna inspekcija)	I 2019	IV 2021			5.000 15.000	Obuhvaćen o sredstvima prikazanim za mjeru H.1	budžet MKI donacija (EBRD, GIZ)	Organizovati narednu obuku za tržišne inspektore za grupe proizvoda koje su prioritetne (npr. uređaju za grijanje prostora i vode)
H.7: Individualno mjerenje i informativni obračun	CEDIS će nastaviti sa implementacijom programa "pametnog mjerenja". U toku je realizacija 3. faze projekta u okviru koje je planirano da do kraja 2019. godine bude ugrađeno oko	IO1: Pokrivenost potrošača na distributivnom nivou sa „pametnim brojilima“ (%) Ostvarena vrijednost 2020:	CEDIS, MKI	I 2019	IV 2021			0,00 (obuhvaćeno mjerom E.6)	0,00		U toku je tenderski postupak za proširenje 3. Faze AMM projekta u kojem je planirana ugradnja oko 8.000 AMM brojila u ovoj godini (od

	322.000 pametnih brojila. Nakon završetka 3 faze, planirana je realizacija četvrte faza programa, u okviru koje je planirana ugradnja pametnih brojila na preko 362.000 pametnih brojila, odnosno da preko 90% ukupnog broja potrošača na distributivnom naponskom nivou bude opremljeno naprednim sistemom za mjerenje električne energije.	U toku 2020. godine ugrađeno je 13.674 AMM brojila kod aktivnih potrošača. Na 31.12.2020. godine instalirano je 335.709 obračunskih AMM brojila od ukupno 415.162 brojila kod aktivnih potrošača odnosno pokrivenost „pametnim brojilima“ iznosi 80.86%.									ukupno planiranih 20.000). Ukoliko se ovaj postupak nabavke realizuje po planu, do kraja 2021. godine CEDIS će imati pokrivenost AMM brojilima kod 85% konzuma.
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EE MJERE U ZGRADAMA											
Indikator učinka: Porast broja sertifikovanih zgrada u Crnoj Gori			Početna vrijednost (2019): 0%			Prelazna vrijednost (2020): 0%			Ciljna vrijednost (2021): 5%		
EE mjera	Aktivnosti za realizaciju mjere	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana (€)	Sredstva realizovana (€)	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
B.1: Razvoj i primjena regulatornog okvira za energetske	1. Izrada inventara zgrada u Crnoj Gori u cilju obezbjeđenja uslova za	IO1: Finalizovan inventara zgrada u Crnoj Gori	MKI, MEPPU	I 2019	IV 2019		Aktivnost realizovana u 2019. godini	5.000 170.000	0,00 0,00	budžet MKI donacija (KfW)	

efikasnost zgrada	određivanje troškovno-optimalnih nivoa za minimalne zahtjeve energetske efikasnosti, kao i za određivanje energetskih klasa;										
	2. Izrada i stavljanje u funkciju nacionalnog softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada i njihovo sertifikovanje;	<p>IO1: Stavljen u funkciju nacionalni softver za proračun energetskih karakteristika zgrada</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Prva funkcionalna verzija softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada (MEEC — <i>Montenegrin Energy Efficiency Certification</i>) je finalizovana u novembru 2020. godine i dostupna je za preuzimanje (www.meec.me).</p>	MKI, MEPPU	I 2019	II 2020		II 2021	300.000	190.000,00	donacija (kfW)	Ministarstvo kapitalnih investicija od III kvartala 2021. godine stavlja u funkciju nacionalni softver MEEC
	3. Izmjene/dopune podzakonskih akata Zakona o efikasnom korišćenju energije u dijelu:	IO1: Usvojene izmjene i dopune 5 propisa koje uređuju energetsku	MKI, MEPPU	I 2020	III 2020		IV 2021	5.000 (državni budžet)	0,00		Ministarstvo kapitalnih investicija će u III kvartalu izvršiti izmjene Zakona o

	<ul style="list-style-type: none"> - ažuriranja minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti; - inoviranja metodologije za izračunavanje energetske karakteristika zgrada - ažuriranje izgleda i sadržaja sertifikata o energetske karakteristika zgrada; - obaveznosti primjene nacionalnog softvera za energetske sertifikovanje zgrada; 	<p>efikasnost u zgradama</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U okviru EEPPB projekta (podrška KfW banke) započete aktivnosti na izradi predmetnih propisa koji se odnose a uvođenje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti zgrada i sertifikovanja energetske karakteristika zgrada</p>					kašnjenja izrade softvera za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada.				efikasnom korišćenju energije
4.	Jačanje kapaciteta ovlašćenih stručnih lica za vršenje energetske pregleda i sertifikovanje zgrada;	<p>IO1: Broj ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U okviru EEPPB projekta (podrška KfW banke) obezbijedena podrška na treningu trenera za primjenu softvera za</p>	MKI, ovlašćena lica za vršenje energetske pregleda	II 2020	IV 2021		III 2021 Realizacija aktivnosti na obukama se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada.	30.000 (donacija)	0,00		Ministarstvo kapitalnih investicija će koordinirati aktivnosti po pitanju stručnog osposobljavanja i sertifikovanja ovlašćenih stručnih lica za vršenje energetske pregleda (audita)

		sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada									
	5. Informisanje i jačanje kapaciteta nadležnih subjekata za vršenje nadzora i kontrole nad primjenom propisa u procesu izgradnje zgrada, kao i postupcima odobravanja gradnje i stavljanja u upotrebu.	IO1: Broj održanih obuka za vršenje nadzora i kontrole nad primjenom propisa u procesu izgradnje zgrada, sa aspekta energetske efikasnosti	MKI, MEPPU, JLS, Uprava za inspeksijske poslove, učesnici u građenju	II 2020	IV 2021		III 2021 Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada.	5.000 (državni budžet)	0,00		Ubrzati nadzor i kontrole nad primjenom propisa od strane Uprave za inspeksijske poslove
B.2: Sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju	1. Analiza mogućnosti za primjenu drugih rješenja za sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju	IO1: Pripremljena analiza sa odgovarajućim preporukama Ostvarena vrijednost 2020: Sredstva za realizaciju ove aktivnosti obezbijedena u okviru nastavka saradnje sa KfW bankom – projekat „Unaprjeđenje energetske efikasnosti u javnim zgradama“	MKI, vlasnici zgrada/sistema za grijanje i klimatizaciju i ovlaštena lica za vršenje redovnih energetskih pregleda	I 2020	III 2020		Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine	5.000 (državni budžet)	0,00		Za 2021. godinu planirati nastavak aktivnosti nakon finalizacije softvera

	2. Dalje jačanje kapaciteta ovlaštenih stručnih lica za vršenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i klimatizaciju	IO1: Broj ovlaštenih lica za vršenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i klimatizaciju	MKI, ovlaštena lica za vršenje redovnih energetskih pregleda	III 2020	IV 2021		Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u 2022. godini nakon finalizacije inoviranog rješenja za sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju	0,00	0,00		Ministarstvo kapitalnih investicija od III kvartala 2021. godine stavlja u funkciju nacionalni softver MEEC
	3. Jačanje kapaciteta nadležnih inspekcija u cilju obezbjeđenja uslova za uspješno sprovođenje ove mjere	IO1: Broj održanih obuka za vršenje kontrole vršenja redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i klimatizaciju	MKI, Uprava za inspekcijske poslove	III 2020	IV 2021		Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u 2022. godini nakon finalizacije inoviranog rješenja za sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju	0,00	0,00		Ubrzati nadzor i kontrole nad primjenom propisa od strane Uprave za inspekcijske poslove
	4. Uspostavljanje i razvoj baze podataka o sistemima za	IO1: Uspostavljena baza podataka o sistemima za	MKI, vlasnici zgrada/sistema za	III 2020	IV 2021		Početak realizacije ove aktivnosti se	5.000 (državni budžet)	0,00		Ministarstvo kapitalnih investicija

	grijanje i klimatizaciju koji podliježu obavezi vršenja redovnih kontrolnih pregleda	grijanje i klimatizaciju koji podliježu obavezi vršenja redovnih pregleda	grijanje i klimatizaciju				očekuje u 2022. godini nakon finalizacije inoviranog rješenja za sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju			nakon finalizacije inoviranog rješenja nastavlja sa aktivnostima za sprovođene energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju
B.3: Sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada	1. Finalizacija nacionalnog softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada <i>Napomena: Ponovljena aktivnost B.1-2</i>	IO1: Stavljen u funkciju nacionalni softver za proračun energetskih karakteristika zgrada Ostvarena vrijednost 2020: Prva funkcionalna verzija softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada (MEEC — <i>Montenegrin Energy Efficiency Certification</i>) je finalizovana u novembru 2020. godine i dostupna je za preuzimanje (www.meec.me).	MKI	I 2019	II 2020		II 2021 Očekuje se da će softver biti finalizovan do kraja II kvartala 2021. godine nakon čega slijedi njegova primjena.	300.000 (donacija) <i>Ponovljena aktivnost B.1-2</i>	donacija (KfW)	Ministarstvo kapitalnih investicija će nakon finalizacije softvera nastaviti sa aktivnostima na izdavanju energetskih pasoša za objekte.

	<p>2. Obuka ovlaštenih lica za vršenje energetskih pregleda za korišćenje nacionalnog softvera</p> <p><i>Napomena: Ponovljena aktivnost B.1-4</i></p>	<p>IO1: Broj lica obučeni za korišćenje nacionalnog softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U okviru EEPPB projekta (podrška KfW banke) obezbijedena podrška na treningu trenera za primjenu softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada</p>	MKI, učesnici u građenju	II 2020	IV 2021		<p>III 2021</p> <p>Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada.</p>	30.000 (donacija)	0,00		<p>Ministarstvo kapitalnih investicija će koordinirati aktivnosti po pitanju stručnog osposobljavanja i sertifikovanja ovlaštenih stručnih lica za vršenje energetskih pregleda (audita)</p>
	<p>3. Energetsko sertifikovanje zgrada rekonstruisanih u okviru namjenskih projekta energetske efikasnosti u javnom sektoru (pilot sertifikovanje zgrada)</p>	<p>IO1: Broj sertifikovanih zgrada u pilot fazi</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U okviru EEPPB projekta (podrška KfW banke) obezbijedena podrška za realizaciju pilot sertifikovanja energetskih</p>	MKI	II 2020	IV 2021		<p>III 2021</p> <p>Realizacija aktivnosti na pilot sertifikovanju u zgrada se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih</p>	50.000 (donacija)	0,00		

		karakteristika zgrada					karakteristika zgrada.				
	4. Jačanje kapaciteta nadležnih subjekata za kontrolu kvaliteta sprovođenja ove mjere	IO1: Broj održanih obuka za vršenje kontrole procesa izdavanja sertifikata	MKI, Uprava za inspekcijske poslove	II 2020	II 2021		III 2021 Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada.	5.000 (državni budžet)	0,00		
	5. Uspostavljanje registra izdatih sertifikata o energetskim karakteristikama zgrada;	IO1: Uspostavljen registar izdatih sertifikata Ostvarena vrijednost 2020: Sredstva za realizaciju ove aktivnosti obezbijeđena u okviru nastavka saradnje sa KfW bankom – projekat „Unaprjeđenje energetske efikasnosti u javnim zgradama“	MKI	II 2020	IV 2020		III 2021 Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje se u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada.	5.000 (državni budžet)	0,00		

	6. Sprovedenje informativne kampanje ili posebnih programa o značenju i značaju sertifikata o energetske karakteristika zgrada za različite ciljne grupe (organi nadležni za izdavanje odobrenja za granju i upotrebu objekata, projektanti, nadzorni organi, korisnici i dr.)	IO1: Broj organizovanih događaja/gostovanja na temu energetske sertifikovanja zgrada	MKI	II 2020	II 2021		III 2021 Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon finalizacije softvera za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada.	10.000 (državni budžet)	0,00		
B.4: Izrada Studije unapređenja energetske efikasnosti zgrada u Crnoj Gori	1. Finalizacija inventara zgrada u Crnoj Gori i izvođenje odgovarajućih analiza po pitanju troškovno-optimalnih nivoa i potencijala za uštedu energije <i>Napomena: Ponovljena aktivnost B.1-1</i>	IO1: Finalizovan inventar zgrada u Crnoj Gori	MKI, MEPPU	I 2019	IV 2019		Aktivnost realizovana u 2019. godini.	5.000 (državni budžet) 170.000 (donacija) <i>Ponovljena aktivnost B.1-1</i>		budžet MKI donacija (KfW)	
	2. Izrada dugoročnih projekcija za usmjeravanje investicija u unapređenje energetske efikasnosti zgrada i finalizacija Studije unapređenja energetske	IO1: Finalizovana Studija unapređenja energetske efikasnosti zgrada u Crnoj Gori	MKI, MEPPU	I 2020	IV 2020		III 2021 Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u III kvartalu 2021. godine nakon	15.000 (državni budžet)	0,00		

	efikasnosti zgrada u Crnoj Gori						finalizacije softvera za sertifikovanje energetskih karakteristika zgrada.				
	3. Uključenje rezultata Studije u strateška i planska dokumenta u oblasti energetike i zgradarstva (npr. Strategija razvoja energetike Crne Gore; Nacionalna stambena strategija i dr.);	IO1: Finalizovan inventara zgrada u Crnoj Gori	MKI	II 2020	IV 2020		Finalizacija realizacije ove aktivnosti se ne može očekivati prije II kvartala 2021. godine do kad se očekuje izrada Nacionalnog energetskog i klimatskog plana.	5.000 (državni budžet)	0,00		

EE MJERE ZA SEKTOR DOMAĆINSTVA											
Indikator učinka: Porast broja domaćinstava kojima je pružena podrška za EE investicije			Početna vrijednost (2019): 200 domaćinstava godišnje			Prelazna vrijednost (2020): 240 domaćinstava u 2020. godini dobilo podršku za unapređenje energetske efikasnosti			Ciljna vrijednost (2021): 500 domaćinstava godišnje		
EE mjera	Aktivnosti za realizaciju mjere	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana (€)	Sredstva realizovana (€)	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
R.1: Energetsko označavanje uređaja za domaćinstvo	1. Finalizacija i donošenje pravilnika za energetsko označavanje drugih	IO1: Propisi doneseni u skladu sa PPCG-om	MKI	I 2019	IV 2021			5.000,00	Obuhvaćeno sredstvima prikazanim	budžet MKI	

	grupa proizvoda koji utiču na potrošnju energije, u skladu sa važećim PPCG-om	Ostvarena vrijednost 2020: Donesena 2 propisa kojim se reguliše označavanje energetske efikasnosti stambenih ventilacionih jedinica, kao i kućnih pećnica i napa.						za mjeru H.1	donacija (GIZ)	
	2. Dalje jačanje kapaciteta tržišne inspekcije za uspješnu primjenu donesenih i novih propisa na tržištu, praćenje stanja i izvještavanja od strane relevantnih tržišnih aktera (na način određen u relevantnim propisima)	IO1: Broj održanih obuka za tržišne inspektore u cilju primjene propisa Ostvarena vrijednost 2020: U 2020. godini pripremljena obuka za tržišnu inspekciju po pitanju primjene pravilnika u oblasti eko dizajna veš mašina, a čije održavanje je planirano za početak 2021. godine. Ministarstvo kapitalnih investicija kroz redovnu komunikaciju sa	MKI, Uprava za inspeksijske poslove	I 2019	IV 2021		2.000,00	0,00	budžet MKI	Nastaviti sa obukama za tržišne inspektore za prioritetne grupe proizvoda (npr. uređaji za grijanje prostora i vode)

		tržišnom inspekcijom i akterima na tržištu doprinosi procesu implementacije donesenih propisa.									
3. Usaglašavanje zakonodavnog okvira i sa novom Regulativom 2017/1369/EU o uspostavljanju okvira za energetska označavanje kojom se ukida Direktiva 2010/30/EU <i>Napomena: Ponovljena aktivnost H.1-1</i>	IO1: Zakon u potpunosti usklađen sa Regulativom 2017/1369/EU o energetskom označavanju proizvoda Ostvarena vrijednost 2020: Pripremljen nacrt izmjena i dopuna Zakona o efikasnom korišćenju energije čija finalizacija i stavljanje u dalju proceduru se očekuje tokom 2021. godine. Nacrtom Zakon uzeti u obzir i zahtjevi Regulative 2017/1369/EU	MKI	II 2020	I 2021		IV 2021 Kašnjenje u izradi zakona uslovljeno situacijom sa COVID-19 virusom i izmjenama u organizaciji državne uprave	5.000 (državni budžet) 5.000 (donacija)	0,00		Planirati kroz izmjene i dopuna Zakona o efikasnom korišćenju energije planiran za 2020. godinu	
4. Unapređenje statistike po pitanju uvoza/izvoza i prodaje proizvoda sa različitim klasama energetske efikasnosti	IO1: Unaprijeđene statistike po pitanju uvoza/izvoza i prodaje	MKI, Uprava carina, dobavljači i distributeri uređaja za domaćinstvo	I 2020	IV 2021			3.000 (državni budžet)	0,00		Intenzivirati i aktivnosti sa ciljem realizacije predmetne mjere u	

		<p>proizvoda sa različitim klasama energetske efikasnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U 2020. godini nije bilo aktivnosti u dijelu unapređenja statistike po pitanju unapređenja evidencije uvoza/izvoza i prodaje proizvoda u zavisnosti od stepena energetske efikasnosti.</p>									2021. godini.
R2: Finansijska podrška fizičkim licima za EE investicije	1. Nastavak programa Energetski efikasan dom u narednom periodu. Za potrebe realizacije ovog projekta u 2019. godini su obezbijeđena su sredstva u visini od 100.000€ koja su predviđena za implementaciju i subvencionisanje kamatne stope kod komercijalnih banaka. Nastavak realizacije nakon 2019. godine	<p>IO1: Broj domaćinstava podržan kroz realizaciju projekta Energetski efikasan dom.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U trećoj fazi programa Energetski efikasan dom mjere</p>	MKI	I 2019	IV 2021		300.000	128.000	Budžet MKI	Nastaviti realizaciju projekta i u 2020. godini i razmotriti mogućnost proširenja i na druge mjere energetske efikasnosti.	

	<p>planirati vodeći računa o sljedećem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U slučaju početka projekta GEFF Residential (opisan u nastavku) program Energetski efikasan dom modifikovati na način da ne bude preklapanja; - Implementaciju programa podrške koji imaju za cilj unapređenje energetske efikasnosti u domaćinstvima i drugim sektorima finalne potrošnji energije postepeno prenijeti na Ekofond (pogledati mjeru H.3) 	<p>energetske efikasnosti su primijenjene u 240 domaćinstava, U periodu oktobar-decembar 2020. godine partnerske banke su odobrile 240 kredita za građane za implementaciju mjera energetske efikasnosti u okviru Programa. Ukupan iznos investicije u mjere energetske efikasnosti za 240 domaćinstava sa ukupnim iznosom investicije od 881.880,51 eura i ukupnim iznosom kamata i naknada koji je pokriven iz Budžeta Crne Gore 128.565,07 eura.</p>									
	<p>2. Pokretanje projekta GEFF-Residential u Crnoj Gori. U okviru podrške EU, zemljama</p>	<p>IO1: Broj domaćinstava podržan kroz realizaciju</p>	<p>EBRD, MKI</p>	<p>I 2020</p>	<p>IV 2021</p>			<p>1.000.000</p>	<p>0,00</p>	<p>donacija EU</p>	<p>Nastaviti komunikaciju sa EBRD bankom u</p>

	<p>Zapadnog Balkana određena sredstva su opredijeljena za podršku sektoru domaćinstava za implementaciju mjera energetske efikasnosti kroz projekat Western Balkans Residential Green Economy Financing Facility (GEFF-Residential), a za čije sprovođenje je zadužena EBRD banka. U cilju realizacije projekta u Crnoj Gori, neophodno je da EBRD banka uspostavi saradnju sa komercijalnim bankama u Crnoj Gori (jednom ili više), a koje su u obavezi da uspostave namjenske kreditne linije za energetske efikasnost. U slučaju da građani realizuju mjere energetske efikasnosti korišćenjem sredstava iz ovih kreditnih linija, stiču pravo na subvencije, iz opredjeljenih sredstava EU, u iznosu 15-30% od visine investicije</p>	<p>projekta <i>GEFF-Residential</i> u Crnoj Gori</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: EBRD banka je realizovala pripremne aktivnosti na uključivanju CKB banke u Crnoj Gori u projekat <i>GEFF-Residential</i> kroz koji bi se obezbijedila održivija finansijska podrška domaćinstvima na investiranju u mjere energetske efikasnosti. CKB banka je aktivirala liniju za građane za podršku implementaciji mjera energetske efikasnosti u januaru 2021. godine.</p>									<p>cilju početka implementacije <i>GEFF-Residential</i> projekta u Crnoj Gori.</p>
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EE MJERE ZA JAVNI SEKTOR

Indikator učinka: Porast nivoa ulaganja u mjere energetske efikasnosti u javnom sektoru		Početna vrijednost (2019): 5 mil. € godišnje	Prelazna vrijednost (2020): Nivo ulaganja u mjere energetske efikasnosti u javnom sektoru u 2020. godini iznosio je 6,9 mil. €.				Ciljna vrijednost (2021): 12 mil. € godišnje				
EE mjera	Aktivnosti za realizaciju mjere	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana (€)	Sredstva realizovana (€)	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
P.1: Uspostavljanje i primjena EE kriterijuma u javnim nabavkama roba, vozila i usluga, kao i kod kupovine i zakupa zgrada	1. Unaprjeđivanje metodologija za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti u postupku javne nabavke shodno pozitivnoj praksi u EU	IO1: Usvojene izmjene i dopune pravilnika kojim se propisuje metodologija Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije (iz aprila 2019. godine) uspostavljen je pravni osnov za adekvatniji tretman kriterijuma energetske efikasnosti u javnim nabavkama. U 2020. godini nije bilo aktivnosti na	MKI	I 2019	IV 2019		IV 2020 Aktivnost na izradi podzakonskog akta nijesu finalizovane u 2019. godini ali se finalizacija očekuje u 2021. godini. Razlog za kašnjenje je potreba za donošenjem određenih propisa u oblasti eko dizajna i označavanja energetske efikasnosti proizvoda na koji se predmetni propis poziva. Takođe mjere za	2.000,00	0,00	budžet MKI	Finalizovati aktivnosti na izradi predmetnog propisa u 2020. godini

		donošenju propisa kojim će se bliže urediti predmetna problematika.					racionalizacij u potrošnje sredstava iz budžeta usljed COVID-19 pandemije iziskivale su odlaganje realizacije određenog broja aktivnosti.				
	2. Osposobljavanje službenika zaduženih za javne nabavke za primjenu metodologije	IO1: Broj obuka službenika za javne nabavke za primjenu metodologije	MKI, MF, obveznici sprovođenja javnih nabavki	I 2020	IV 2021		Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u II kvartalu 2021. godine nakon ažuriranja metodologije za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti u postupku javne nabavke	5.000,00	0,00	budžet MKI	Početak aktivnosti pomjeriti u zavisnosti od donošenja odgovarajućeg propisa
	3. Uspostavljanje mehanizme za praćenje postignutih efekata kroz izvještavanje subjekata zaduženih za javne nabavke	IO1: Prikupljeni podaci o realizovanim javnim nabavkama relevantnim sa aspekta unapređenja energetske efikasnosti	MKI, MF, obveznici sprovođenja javnih nabavki	II 2020	IV 2021		Početak realizacije ove aktivnosti se očekuje u II kvartalu 2021. godine nakon ažuriranja metodologije za utvrđivanje	3.000,00	0,00	budžet MKI	Početak aktivnosti pomjeriti u zavisnosti od početka sprovođenja aktivnosti na primjeni propisanih kriterijuma energetske efikasnosti u

							stepena energetske efikasnosti u postupku javne nabavke				javnim nabavkama
P.2: Unapređenje energetske karakteristika zgrada u javnom sektoru	1. Realizacije druge faze projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“ (MEEP 2);	IO1: Broj objekata rekonstruisan u okviru MEEP 2 Ostvarena vrijednost 2020: - Izvedeni su radovi na unaprjeđenju energetske karakteristika Doma zdravlja Ulcinj i Opšte bolnice u Baru. Vrijednost ugovorenih radova iznosi 1.641.695,30 €. - Započeto je izvođenje radova na objektima Specijalnih bolnica u Risnu i Dobroti kao i Doma zdravlja u Tivtu. Vrijednost ugovorenih radova iznosi 1.149.745,89 €. - Započet je tenderski postupak za odabir izvođača	MKI; MF; državni organi koji su zaduženi za upravljanje javnim zgradama	I 2019	IV 2021			6.000.000 (za 3 god.)	1.641.695,30	kredit IBRD banke	Nastaviti sa rekonstrukcijom objekata shodno planiranoj dinamici

		<p>radova na sprovođenju Energetsko-efikasnih mjera na Domovima zdravlja u Mojkovcu i Danilovgradu kao i na Opštoj bolnici u Nikšiću. Predviđena sredstva za izvođenje ovih radova iznose 1.134.463,586 €.</p> <p>U okviru EEPPB projekta – faza 2 sprovedene su sljedeće aktivnosti:</p>								
	<p>2. Finalizacija druge faze projekta „Program energetske efikasnosti u javnim zgradama“ i početak treće faze (EEPPB);</p>	<p>IO1: Broj objekata rekonstruisan u okviru EEPPB projekta</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Izvršena je implementacija mjera energetske efikasnosti na zgradi državnih organa na Rimskom trgu u Podgorici.</p>	<p>MKI; MF; državni organi koji su zaduženi za upravljanje javnim zgradama</p>	I 2019	IV 2021		6.000.000 (za 3 god.)	5.300.000	kredit KfW banke	Nastaviti sa rekonstrukcijom objekata shodno planiranoj dinamici

		<p>Vrijednost izvršenih radova je 5.3 mil. €.</p> <p>U toku je izvođenje redova na JPU „Naša radost”. Vrijednost ugovora je 2.197 mil. €.</p>								
<p>P.3: Implementacija mjera poboljšanja EE u javnim komunalnim preduzećima lokalnih samouprava i ostalim javnim kompanijama (strana tražnje)</p>	<p>1. Nastaviti sa unapređenjem komunalnih sistema koje troše energiju, s tim da posebnu pažnju treba posvetiti sistematskom i postupnom djelovanju, kako bi se projekti za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje ovih sistema koncipirali i kao projekti EE, sa mogućnošću planiranja i ocjene postignutih efekata i izvještavanju o planiranim i sprovedenim EE mjerama</p>	<p>IO1: Broj realizovanih projekata na unapređenju energetske efikasnosti u javnim komunalnim preduzećima lokalnih samouprava i ostalim javnim kompanijama</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020:</p> <p>Na osnovu dostavljenih podataka evidentirani su projekti u objektima u nadležnosti Glavnog grada Podgorice, Opštine Herceg Novi i Opštine Pljevlja i to:</p>	<p>MKI, MF, JLS, javna preduzeća</p>	<p>I 2019</p>	<p>IV 2021</p>		<p>0</p>	<p>(nedostupni podaci o investicijama)</p>	<p>budžeti JLS</p>	<p>Nastaviti sa realizacijom projekata energetske efikasnosti na lokalnom nivou</p>

		<p>1) U Podgorici je okviru projekta modernizacije javne rasvjete – faza II izvršena je zamjena i ugradnja 2.000 zastarelih i neefikasnih svjetiljki novim LED svjetiljkama. Nakon realizacije ove faze projekta pokrivenost LED rasvjetom se povećala na oko 80%;</p> <p>2) Glavni grad Podgorica započeo je realizacija pilot projekta za smanjenje gubitaka u vodovodnom sistemu. Cilj projekta je povećanje efikasnosti sistema vodosnabdijevanja i stvaranje ušteda na svim poljima kroz smanjenje gubitaka. Oblast koja je obuhvaćena pilot projektom odnosi se na</p>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>područje Donje Gorice, Donjih Kokota, kao i naselje Beri, Farmaci, Lekići i Grbavci. Usljed situacije sa COVID-19 virusom niz započetih aktivnosti je usporen ili obustavljen u 2020. godini.</p> <p>3) U Opštini Herceg Novi izvršeno je postavljanje 282 stuba sa modernom LED rasvjetom koja ispunjava najsavremenije standarde u pogledu energetske efikasnosti;</p> <p>4) Uz tehničku podršku UNDP-a urađen je detaljan energetski pregled i inventar sistema javne rasvjete u opštini Pljevlja i pripremljen je predmjer i predračun</p>								
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>rekonstrukcije i modernizacije uz procijenjenu uštedu u električnoj energiji i projekciju smanjenja CO2.</p> <p>5) Na inicijativu Opštine Pljevlja Uz podršku UNDP-ja urađeni su energetske pregledi 5 stambenih zgrada u Pljevljima</p>								
	<p>2. Uključiti mjere poboljšanja EE u sistemima vodosnabdijevanja, javne rasvjete i sl. u trogodišnje programe EE lokalnih samouprava</p>	<p>IO1: Broj JLS koji je uključio mjere EE u komunalnim sistemima u programe poboljšanja EE</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG“ 25/19) unaprijeđen zakonski okvir u dijelu obaveza planiranja u oblasti</p>	MKI, JLS	I 2019	IV 2021		0,00	0,00		<p>Elaborirati predmetnu temu na odgovarajući način u okviru obuka za planiranje u oblasti energetske efikasnosti</p>

		energetske efikasnosti od strane JLS. U 2020. godini ni jedna jedinica lokalne samouprave nije dostavila trogodišnji program poboljšanja energetske efikasnosti Ministarstvu.								
	3. Uspostaviti pravni okvir (donošenje Zakona o javno privatnom partnerstvu) i mehanizme djelovanja za finansiranje projekata unapređenja komunalnih sistema od strane ESCO kompanija ili drugih subjekata koji se bave pružanjem energetske usluga	<p>IO1: Uspostavljen pravni okvir za realizaciju ESCO projekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Skupština Crne Gore je donijela Zakon o javno privatnom partnerstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 073/19 od 27.12.2019) čime su ispunjeni zakonski preduslovi za realizaciju ESCO projekata.</p> <p>U 2020. godini nastavljene aktivnosti na</p>	MKI, MF	III 2019	II 2020		10.000,00	10.000,00	budžet MF	Nastaviti saradnju sa nadležnim tijelima u skladu sa Zakonom u cilju pripreme za realizaciju pilot ESCO projekata

		daljem razvoju okvira za realizaciju ESCO projekata, a čija realizacija je bila usporena nepovoljnom situacijom usljed pandemije COVID-19 virusa.									
	4. Implementacija pilot projekata primjenom ESCO koncepta ili sličnog modaliteta finansiranja i repliciranje primjera uspješnih projekata na druge subjekte	<p>IO1: Broj realizovanih projekata primjenom ESCO koncepta ili sličnog modaliteta finansiranja</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U 2020. godini nije bilo aktivnost na implementaciji ESCO projekata, a na što je uticala situacija sa pandemijom COVID-19.</p>	MKI, MF, JLS, ESCO kompanije	II 2020	IV 2021		Početak implementacije pomjeren za II 2021 godine zbog situacije sa COVID-19 pandemijom	100.000 (donacija)	0,00		Za 2021. godinu planirati nastavak realizacije koji je pomjeren zbog situacije sa COVID -19 pandemijom
P.4: Uspostavljanje i razvoj energetskog menadžmenta	1. Obezbjedenje podrške od strane MKI svim obveznicima vođenja energetskog menadžmenta kroz: <ul style="list-style-type: none"> - uspostavljanje i vođenje 	IO1: Centralni informacijski sistem energetske efikasnosti operativan	MKI, subjekti javnog sektora (organi državne uprave, jedinice	I 2019	IV 2021			20.000,00 1.270.000	0,00 1.000,00	budžet MKI donacija (GIZ)	Nastaviti realizaciju preostalih modula obuke i jačanje kapaciteta za korišćenje sistema za

<p>u javnom sektoru</p>	<p>centralnog informacionog sistema energetske efikasnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostavljanje centralizovanog izvještavanja o realizaciji mjera energetske efikasnosti i postignutih ušteda energije kroz MVP platformu i organizacija odgovarajućih obuka za krajnje korisnike; - organizovanje stručnih obuka za vršioce energetskeg menadžmenta na temu: upravljanja energijom, planiranja, realizacije i praćenja mjera realizaciji mjera energetske efikasnosti, kao i izvještavanja o postignutim rezultatima 	<p>Ostvarena vrijednost 2020: U oktobru 2020. godine finalizovan tender za izbor konsultanta za razvoj centralnog informacionog sistema energetske efikasnosti čiji razvoj j podržan uz podršku KfW banke. Konsultant odabran za realizaciju ovog posla je firma Alarm automatika (Hrvatska)</p> <p>IO2: Informacioni sistem za monitoring i verifikaciju ušteda energije operativan</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U 2019. godini izvršeno stavljanje u funkciju Informacionog sistema za monitoring i verifikaciju</p>	<p>lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava) i veliki potrošači</p>								<p>monitoring i verifikaciju ušteda energije.</p>
--------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

	<p>2. Uspostavljanje sistema energetskeg menadžmenta od strane obveznika u skladu sa Zakonom, prvenstveno subjekata javnog sektora, a onda i velikih potrošača energije;</p>	<p>IO1: Broj javnih subjekata koji je uspostavio sistem upravljanja energijom</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Tokom 2020. godine intenzivirane aktivnosti na obuci odgovorna lica za upravljanje energijom imenovanih od strane JLS i državnih organa u skladu sa definisanim programom obuke.</p>	<p>MKI, subjekti javnog sektora (organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava) i veliki potrošači</p>	<p>IV 2019</p>	<p>IV 2021</p>			<p>0,00</p>	<p>0,00</p>		<p>Nastaviti aktivnosti na jačanju kapaciteta obveznika zakona u dijelu upravljanja energijom.</p>
	<p>3. Implementacija pripremljenih koncepata za energetske menadžment i održavanje objekata u okviru EEPPB projekta kroz organizovanje specijalizovanih treninga za osoblje koje je u rekonstruisanim objektima zaduženo za upravljanje i održavanje;</p>	<p>IO1: Broj obuka za upravljanje i održavanje objekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: U 2020. godini finalizovan koncept energetskeg menadžmenta i održavanja objekata u okviru EEPPB projekta. Zbog situacije sa COVID-19</p>	<p>MKI; MF; državni organi koji su zaduženi za upravljanje javnim zgradama</p>	<p>II 2019</p>	<p>IV 2020</p>			<p>50.000,00</p>	<p>10.000,00</p>	<p>donacija (kfw banka)</p>	<p>Nastaviti sa implementacijom odgovarajućih obuka u skladu sa utvrđenim konceptom za brigu o energiji i održavanje objekata u okviru EEPPB projekta</p>

		pandemijom implementacija obuka odložena za 2021. godinu.									
	4. Uspostavljanje mehanizama za kontrolu sprovođenja Zakona po pitanju upravljanja energijom.	<p>IO1: Uspostavljen mehanizam kontrole za upravljanje energijom</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Praćenje stanja po pitanju upravljanja energijom u javnom sektoru biće omogućeno kroz centralni sistem energetske efikasnosti (biće uspostavljen u 2021. godini) i informacijski sistem za monitoring i verifikaciju ušteda energije (primjena se očekuje od 2021. godine).</p>	MKI	I 2020	IV 2021		5.000,00	1.000,00	budžet MKI	Za 2021. godinu planirati nastavak nakon finalizacije softwera	

EE MJERE ZA SEKTOR KOMERCIJALNIH USLUGA I SEKTOR INDUSTRIJE

Indikator učinka: Porast broja kompanija iz sektora komercijalnih usluga i sektora industrije kojima je pružena finansijska podrška za EE investicije		Početna vrijednost (2019): 2 kompanije godišnje				Prelazna vrijednost (2020): 2 kompanije godišnje			Ciljna vrijednost (2021): 10 kompanija godišnje		
<i>EE mjera</i>	<i>Aktivnosti za realizaciju mjere</i>	<i>Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda</i>	<i>Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Status realizacije</i> AAA	<i>Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)</i>	<i>Sredstva planirana (€)</i>	<i>Sredstva realizovana (€)</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Preporuke za naredni period sprovođenja</i>
C.1: Uspostavljanje mehanizama finansijske podrške za EE investicije	1. Uspostavljanje namjenskih mehanizama podrške za unapređenje energetske efikasnosti u sektoru komercijalnih usluga	IO1: Broj podržanih projekata u sektoru komercijalnih usluga Ostvarena vrijednost 2020: Nije bilo realizovanih aktivnosti u 2020. godini	MKI, Eko fond	I 2020	IV 2021		Kašnjenje početka realizacije aktivnosti zbog situacije sa COVID-19 pandemijom. Realizacija aktivnosti će bit podržana u okviru Eko fonda u 2021. godini.	5.000 (državni budžet)	0,00		Nastaviti aktivnosti u 2021. godini uz podršku Eko fonda
	2. Uspostavljanje mehanizama finansijske podrške za EE investicije u sektoru industrije (grant šeme, namjenske kreditne linije i dr.)	IO1: Broj podržanih projekata u sektoru industrije Ostvarena vrijednost 2020: Ministarstvo za ekonomski razvoj je u okviru projekta IPA 2014	MKI, Eko fond	I 2020	IV 2021			5.000 (državni budžet) 15.000 (IPA 2014 podrška)	1.000 15.000		Nastaviti sa realizacijom aktivnosti na podršci EE investicijama u industriji na osnovu analize pripremljene u sklopu BESME projekta (IPA 2014)

EE MJERE ZA SEKTOR TRANSPORTA											
Indikator učinka: Porast broja podržanih projekata za razvoj održivog transporta i unapređenje urbane mobilnosti			Početna vrijednost (2019): 5 projekata godišnje			Prelazna vrijednost (2020): Realizovano više projekata za razvoj održivog transporta i unapređenje urbane mobilnosti u 2020. godini, uz snažnu podršku donatorske zajednice i međunarodnih organizacija (UNDP, GIZ i dr.).			Ciljna vrijednost (2021): 10 projekata godišnje		
EE mjera	Aktivnosti za realizaciju mjere	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije AAA	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planirana (€)	Sredstva realizovana (€)	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
T.1: Realizacija projekata za razvoj održivog transporta	1) Realizacija aktivnosti na izradi SUMP-a za Glavni grad Podgorica i podrška drugim JLS u Crnoj Gori u izradi rješenja održive urbane mobilnosti	IO1: Finalizovan SUMP za Glavni grad Podgorica Ostvarena vrijednost 2020: Glavni grad Podgorica je u februaru 2020. godine donio Plan održive urbane mobilnosti (SUMP). Planom se definišu mjere kojima se obezbjeđuje održiva mobilnost, pristupačnost, dostupnost i drugi elementi od značaja za unapređenje	MKI, MEPPU, GIZ, JLS	I 2019	IV 2020			10.000 240.000	(nema podataka) (nema podataka)	budžet JLS donacija (GIZ)	Nastaviti sa aktivnostima na implementaciji mjera iz SUMP-a Glavnog Grada. Inicirati implementaciju sličnih rješenja u drugim JLS u okviru GIZ Otvorenog regionalnog fonda.

		sektora saobraćaja u Glavnom gradu.								
2) Realizacija demonstracionih projekata u Glavnom gradu Podgorici i odabranim JLS na polju održive urbane mobilnosti	<p>IO1: Broj realizovanih demonstracionih projekata na polju održive urbane mobilnosti</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Na lokalnom nivou realizovano više aktivnosti na polju održive urbane mobilnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U okviru akcije pod nazivom „Podgorica na dva točka“ Glavni grad Podgorica realizovao program subvencija za bicikla i električne trotinete u vrijednosti 50.000 €; - Evropska nedjelja mobilnosti obilježena je aktivnostima 	MKI, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova, MEPPU, jedinice lokalnih samouprava i ostali relevantni subjekti	I 2019	IV 2021		0,00	50.000	budžeti JLS	Nastaviti sa aktivnostima u 2021. godini	

		gradskog i prigradskog prevoza. Putem navedene aplikacije omogućeno je pačenje autobusa u realnom vremenu, pregled reda vožnje, stajališta, kupovina karata i korišćenje elektronske karte.									
	3) Izrada sveobuhvatne studije za uvođenje koncepta E-mobilnosti u Crnoj Gori	IO1: Finalizovana studija za uvođenje koncepta E-mobilnosti u Crnoj Gori	MKI, MEPPU, UNDP	II 2019	IV 2020		Realizovano u 2019. godini. UNDP u saradnji sa Energetskim institutom Hrvoje Požar iz Zagreba pripremio Studiju o e-mobilnosti u Crnoj Gori.	0,00	0,00	tehnička pomoć (UNDP)	Nastaviti sa realizacijom projekata na razvoju e-mobilnosti u skladu sa preporukama Studije
T.2: Infrastrukturne mjere u sektoru saobraćaja sa efektima energetske uštede	1) Preduzeti potrebne aktivnosti za izradu metodologije za planiranje i sagledavanje energetske uštede i uticaja na životnu sredinu i njenu primjenu kod izgradnje saobraćajnih infrastrukturnih objekata	IO1: Finalizovana metodologija za planiranje i sagledavanje energetske uštede i uticaja na životnu sredinu kod saobraćajnih infrastrukturnih objekata Ostvarena vrijednost 2020:	MKI, MEPPU, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, JLS	I 2020	IV 2020			15.000,00 (državni budžet)	0,00		Raditi na obezbjeđenju sredstava za realizaciju ove aktivnosti.

		Usled situacije sa pandemijom COVID- 19 niejsu obezbijeđena sredstva za realizaciju ove kativnosti.								
	2) Edukativne aktivnosti relevantnih subjekata za primjenu metodologije za planiranje i sagledavanje energetske ušteda kod izgradnje saobraćajnih infrastrukturnih objekata	<p>IO1: Broj obuka održanih na temu primjene metodologije</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Usled situacije sa pandemijom COVID- 19 niejsu obezbijeđena sredstva za realizaciju ove kativnosti.</p>	MKI, MEPPU, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, učesnici u planiranju, izgradnji i održavanju saobraćajne infrastrukture	IV 2020	IV 2021			5.000,00 (državni budžet)	0,00	Raditi na obezbjeđenju sredstava za realizaciju ove aktivnosti.

EE MJERE NA STRANI PONUDE ENERGIJE (transformacija, prenos i distribucija energije)

Indikator učinka: Porast nivoa investicija na strani ponude energije koje doprinose energetskej efikasnosti elektroenergetskih postrojenja		Početna vrijednost (2019): 0% (nulti nivo)	Prelazna vrijednost (2020): Nivo investicionih ulaganja na strani ponude energije koje doprinose energetskej efikasnosti elektroenergetskih postrojenja za 2020. godinu iznosio 52,3 mil. €.				Ciljna vrijednost (2021): 20% rast na godišnjem nivou u odnosu na 2019. godinu				
<i>EE mjera</i>	<i>Aktivnosti za realizaciju mjere</i>	<i>Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda</i>	<i>Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Status realizacije</i> AAA	<i>Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)</i>	<i>Sredstva planirana (€)</i>	<i>Sredstva realizovana (€)</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Preporuke za naredni period sprovođenja</i>
E.1: Poboljšanje efikasnosti revitalizacijom HE Piva Faza II	Realizacija radova na poboljšanju efikasnosti HE Piva Faza II	IO1: Realizovani nivo investicije Ostvarena vrijednost 2020: Završeni su kompletni montažni radovi vezani za kapitalni remont agregata A2 u iznosu od 883.702,00 € (druga privremena situacija). Nakon montaže agregata A2 izvršena su planirana završna ispitivanja i probni pogon. Izvođač je izradio Elaborat o izvršenim radovima. Nakon primopredaje radova ispostavljena je	EPCG, MKI	I 2019	IV 2021			9.171.217	2.750.634	sredstva EPCG KfW banka	

		Piva Faza II u 2020. godini investirano je 1.336.710 €.								
E.2: Pобољшanje efikasnosti revitalizacijom HE Perućica Faza II	Realizacija radova na poboljšanju efikasnosti HE Perućica Faza II	IO1: Realizovani nivo investicije Ostvarena vrijednost 2020: Završena je revitalizacija generatora G3 i G6. Vrijednost izvedenih radova je 772.708 €.	EPCG, MKI	I 2019	IV 2021			22.199.539	772.708	sredstva EPCG sredstva EPCG
E.3: Pобољшanje efikasnosti ugradnjom energetski efikasnih blok transformatora T1-T5 - HE Perućica	Realizacija radova na ugradnji energetski efikasnih blok transformatora T1-T5 - HE Perućica	IO1: Realizovani nivo investicije Ostvarena vrijednost 2020: Zamijenjeni su blok transformatori T1 i T2. Vrijednost izvedenih radova je 743.600 €.	EPCG, MKI	I 2019	IV 2021		I 2020 Po ugovoru br. 20-00-221 od 22.01.2020. godine ugovorena sredstva za izgradnju, isporuku i demontažno-montažne radove 5 transformatora su 2.249.390,00 €. U terminu redovnog godišnjeg remonta ove godine biće zamijenjena 2 transformatora T1 i T2. Za 2021. godinu je planirana zamjena još 2 transformatora a	2.272.725	743.600	sredstva EPCG sredstva EPCG

							2022. godine jednog, takođe u terminima redovnog godišnjeg remonta.				
E.4: Pобољшanje efikasnosti kroz rekonstrukciju mHE (Rijeka Crnojevića, Podgor, Šavnik, Mušovića rijeka i Lijeva rijeka)	Realizacija radova na pobољšanju efikasnosti mHE (Rijeka Crnojevića, Podgor, Šavnik, Mušovića rijeka i Lijeva rijeka)	IO1: Realizovani nivo investicije Ostvarena vrijednost 2020: Urađen je idejni projekat za rekonstrukciju svih 5 mHE koje su u vlasništvu EPCG. Uložena su sredstva u iznosu od 248.749,83 €. Objavljen je tender za rekonstrukciju mHE Rijeka Crnojevića i mHE Podgor.	EPCG, MKI	I 2019	IV 2021			3.260.000	248.749,83	sredstva EPCG	
E.5: Razvoj prenosne mreže i unaprjeđenje njene eksploatacije	Realizacija radova na unaprjeđenju prenosne mreže	IO1: Realizovani nivo investicije Ostvarena vrijednost 2020: Investiciona ulaganja u projekte razvoja prenosne mreže i unaprjeđenje njene eksploatacije u 2020. godini su iznosila	CGES, MKI	I 2019	IV 2021			65.672.000 (ažuriran podatak)	15.204.830	sredstva CGES	

		<p>15.204,83 k€ od čega je:</p> <p>1) Projekat podmorskog kabla za povezivanje sa Italijom i sa njim vezani projekti izgradnje novih trafostanica i dalekovoda - 3.671,84 k€</p> <p>2) Projekti izgradnje novih TS 110/x kV - 2.435,89 k€</p> <p>3) Projekti izgradnje novih 110 kV dalekovoda - 0.900,64 k€</p> <p>4) Projekti novih interkonekcija sa susjednim EES - 0.014,7 k€</p> <p>5) Projekti rekonstrukcija prenosnih objekata - 7.157,87 k€</p> <p>6) Projekti sekundarnih sistema (NDC, zaštita, upravljanje, komunikacije - 1.023,89 k€</p>									
E.6: Razvoj distributivne mreže i	Realizacija radova na unapređenju distributivne mreže	IO1: Realizovani nivo investicije	CEDIS, MKI	I 2019	IV 2021			97.559.582	32.611.403	sredstva CEDIS	

unaprjeđenje njene eksploatacije		Ostvarena vrijednost 2020: Investiciona ulaganja u projekte razvoja distributivne mreže i unaprjeđenje njene eksploatacije u 2020. godini su iznosila 32,611,403€ od čega je: 1) Projekti izgradnje i rekonstrukcije primarne distributivne mreže – 5,041,001€ 2) Projekti sekundarne distributivne mreže – 17,603,415€ 3) Projekti AMM i mjerna mjesta: 5,770,599€ 4) Ostale investicije (SCADA, digitalizacija radio veza, razvoj softvera, uzemljenje neutralnih tačaka...) 203,779€. 5) Ostala osnovna sredstva (instrumenti, IT oprema, vozila,					(ažuriran podatak)			
--	--	--	--	--	--	--	-----------------------	--	--	--

		razvoj e-mobilnosti, kancelarijski namještaj) 3,992,609€.								Sredstva CEDIS	
E.7: Razvoj decentralizovane proizvodnje energije od strane kupaca – proizvođača (prosumer-a)	1) Izmjene pravnog okvira i izrada procedura za realizaciju koncepta kupac-proizvođač u Crnoj Gori	IO1: Pravni okvir izmijenjen i odgovarajuće procedure pripremljene za realizaciju koncepta kupac-proizvođač u Crnoj Gori Ostvarena vrijednost 2020: Izmjenama i dopunama Zakona o energetici i Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (usvojene u avgustu 2020. godine) unaprijeđen pravni osnov za koncept kupac-proizvođač u Crnoj Gori. Uz podršku UNDP definisane procedure priključenja malih fotonaponskih sistema na	MKI, UNDP, CEDIS	II 2019	II 2020		10.000,00	5.000,00	Budžet MKI	Usvojiti izmjene i dopune Zakona o energetici i raditi na unapređenju u procedura za primjenu koncepta kupac-proizvođač u praksi	
							10.000,00	12.000,00	tehnička pomoć UNDP		

		elektroenergetski sistem.									
2)	Realizacija pilot projekata decentralizovane proizvodnje energije u okviru tekućih projekata u javnom sektoru (EEPPB) i sektoru domaćinstava (Energetski efikasan dom)	<p>IO1: Broj realizovanih pilot projekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020: Realizovane su pripreme aktivnosti po pitanju implementacije konkretnih pilot projekata u 2020. godini. U okviru projekta Energetski efikasan dom pripremljena mjera za podršku ugradnji fotonaponskih sistema u domaćinstvima, ali se od realizacije odustalo zbog nespremnosti procedura na nivou JLS.</p>	MKI, CEDIS	I 2019	IV 2021			0,00	0,00		S realizacijom pilot projekata će se započeti u 2021. u okviru podrške UNDP-ja i Eko-fonda
3)	Izrada glavnog projekta i realizacija projekata izgradnje fotonaponskih elektrana na 4	<p>IO1: Nivo investicije u realizaciju 4 projekta</p> <p>Ostvarena vrijednost 2020:</p>	MKI, UNDP, CEDIS	I 2019	IV 2021			75.000	11.000,00	tehnička pomoć (UNDP)	Nastaviti aktivnosti u 2021 godini uz podršku UNDP

III PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Imajući u vidu gore navedene učinke i rezultate ostvarenja Akcionog plana energetske efikasnosti 2019-2021, u 2019. godini, a takođe uzimajući u obzir planirane aktivnosti ovog planskog dokumenta u 2021. godini, preporuke za definisanje i realizaciju mjera u narednom periodu date su u nastavku:

1. Horizontalne EE mjere

- Intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju inspekcije za energetske efikasnosti u Upravi za inspekcijske poslove sa ciljem unapređenja mehanizama kontrole sprovođenja Zakona o efikasnom korišćenju energije;
- Obezbijediti odgovarajuću podršku za implementaciju mjera energetske efikasnosti kroz Eko-fond u 2021. godini, prije svega u komercijalnom sektoru i sektoru domaćinstava;

2. EE mjere u zgradama

- Potrebno je da Ministarstvo kapitalnih investicija intenzivira aktivnosti na izradi softvera za proračun energetske karakteristika zgrada u cilju obezbjeđenja uslova za sertifikovanje zgrada u Crnoj Gori i nastavak aktivnosti na jačanju kapaciteta stručnih lica za vršenje energetske pregleda nakon finalizacije nacionalnog softvera za proračun energetske karakteristika zgrada;

3. EE mjere za domaćinstva

- Osnažiti finansijsku podršku za unapređenje energetske efikasnosti za sektor domaćinstava kroz Eko-fond, ali i kroz uključivanje komercijalnog bankarskog sektora u Crnoj Gori (npr. projekat *GEFF-Residential*);

4. EE mjere za javni sektor

- Potrebno je da Ministarstvo kapitalnih investicija unaprijedi pravni okvir i sprovede odgovarajuće jačanje kapaciteta službenika zaduženih za javne nabavke u cilju intenzivnije primjene kriterijuma energetske efikasnosti u javnim nabavkama roba, vozila i usluga, kao i kod kupovine i zakupa zgrada;
- Potrebno je da Ministarstvo kapitalnih investicija intenzivira aktivnosti na realizaciji pilot projekata primjenom ESCO koncepta.

5. EE mjere u sektoru komercijalnih usluga i sektoru industrije

- Potrebno je da Ministarstvo kapitalnih investicija u saradnji sa Eko fondom intenzivira aktivnosti na obezbjeđenju mehanizama finansijske podrške za implementaciju mjera energetske efikasnosti u sektoru komercijalnih usluga i sektoru industrije.